

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 09 (699) ■ 5 mart 2014

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Dünya standartları səviyyəsində qurulan İdman-Konsert Kompleksi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 4-də Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksində aparılacaq əsaslı təmir və yenidənqurma işlərinin layihəsi ilə tanış olmuşdur.

Azərbaycanda gedən sürətli iqtisadi inkişaf prosesləri ölkə həyatının bütün sahələrinin dinamik şəkildə yenidən qurulması üçün əlverişli şərait yaradır. İqtisadi inkişaf tempinə görə sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə paytaxtda və regionlarda bütün sahələrdə ən müasir infrastrukturun yaradılmasına, yeni-yeni obyektlərin inşa olunmasına, mövcud komplekslərin isə əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına böyük önəm verilir.

Azərbaycanda bütün sahələr kimi, idmanın inkişaf etdirilməsi də prioritet sahələrdən biri kimi dövlətin daim diqqət mərkəzindədir. Dünyada idman dövləti kimi tanınan ölkəmizdə ən müasir standartlara cavab verən yeni idman komplekslərinin və müasir infrastrukturun yaradılması istiqamətində ardıcıl işlər görülür. 2015-ci ildə ilk dəfə Bakıda keçiriləcək birinci Avropa Oyunlarına ciddi şəkildə hazırlaşan ölkəmizdə mükəmməl infrastruktur obyektlərinin inşası ilə yanaşı, mövcud idman komplekslərinin əsaslı şəkildə yenidən qurulması işləri də diqqət mərkəzindədir. Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin ən müasir standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulması layihəsinin icrasına başlanılmışdır.

Dövlətimizin başçısı bu idman-konsert qurğusunda görülməli işlərlə tanış olmaq üçün Kompleksə gəlmişdir. Gənclər və idman naziri Azad Rəhimov Prezident İlham Əliyevə görül-

çək işlərlə bağlı məlumat vermişdir.

Dövlətimizin başçısı Komplekslə yanaşı, ətraf ərazilərdə abadlıq işlərinin aparılması ilə bağlı tapşırıqlar vermişdir.

Sonra Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin arenasında, müxtəlif məşq zallarında və binanın fasadında aparılacaq təmir və yenidənqurma işlərinin layihəsi ilə tanış olmuşdur. Bildirilmişdir ki, Kompleksin bütün sahələrində, o cümlədən əsas və məşq kor-

puslarında, müxtəlif idman zallarında əsaslı təmir və bərpa işlərinə başlanılması üçün hazırlıq işləri yeni layihəyə uyğun olaraq artıq başa çatdırılmışdır. Kompleksdə yeni işıqlandırma, yanğından mühafizə və təhlükəsizlik, eyni zamanda, videomüşahidə və xəbərdarlıq sistemlərinin və müasir liftlərin quraşdırılması üçün işlər davam etdirilir. Kompleks yeni və sürətli internet şəbəkəsinə qoşulacaqdır. Binada ən müasir tələblərə cavab verən havalandırma sistemi artıq quraşdırılmışdır.

Dövlətimizin başçısı təmir və yenidənqurma işlərinin aparılacağı ayrı-ayrı sahələri gəzmiş, işlərin yüksək keyfiyyətlə görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını vermişdir.

Sonra Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin yanındakı parka gəlmişdir. Dövlətimizin başçısı parkın yenidən qurulması, burada abadlıq və quruculuq işlərinin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi ilə bağlı da göstərişlər vermişdir.

Avropa Oyunlarına ciddi hazırlıq gedir

Prezident İlham Əliyev Bakı Olimpiya Stadionunda tikinti işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur.

Azərbaycan dünyada idman dövləti kimi tanınır. Birinci Avropa Oyunları kimi mötəbər idman tədbirinin ölkəmizdə keçirilməsi ilə bağlı qərarın qəbul edilməsi bunun daha bir əyani göstəricisidir. Əlbəttə, belə bir qərarın qəbulunda ölkəmizdə dayanıqlı ictimai-siyasi sabitlik, sürətli iqtisadi inkişaf proseslərinin getməsi, Azərbaycanın dünyada nüfuzunun durmadan artması, respublikamızın müxtəlif mötəbər beynəlxalq idman tədbirlərinə ev sahibliyi etməsi və bu sahədə zəngin təcrübəyə malik olması mühüm rol oynamışdır. İdmanın inkişaf etdirilməsinə prioritet sahələrdən biri kimi böyük önəm verən dövlətimizin başçısının birbaşa göstərişi ilə paytaxtda və regionlarda ən müasir idman infrastrukturunun yaradılması istiqamətində ardıcıl işlər həyata keçirilir. Ölkəmizin bütün regionlarında Olimpiya İdman kompleksləri tikilib istifadəyə verilir. İdmançılara diqqət və qayğı artırılır.

Birinci Avropa Oyunlarının keçirilməsinə az vaxtın qalmasına baxmayaraq, ölkəmizdə bu mötəbər tədbirə hazırlıqla bağlı işlər yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Respublikamızın paytaxtında da Su İdmanı Növləri Sarayı, Milli Gimnastika Arenası, Bakı Atıcılıq Mərkəzi və digər belə mükəmməl infrastruktur obyektlərinin inşası davam etdirilir. Müxtəlif idman yarışlarının keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan Bakı Olimpiya Stadionunun inşası da bu istiqamətdə görülən tədbirlərdən biridir. Orijinal layihə əsasında inşa edilən Bakı Olimpiya Stadionu dünyanın möhtəşəm və nadir idman qurğularından biri olacaqdır. 2011-ci ildə dövlətimizin başçısının iştirakı ilə təməli qoyulan və 70 min tamaşaçı tutumu olacaq Bakı Olimpiya Stadionu ən müasir standartlara uyğun inşa edilir. İndiyədək layihə çərçivəsində nəzərdə tutulan işlərin bir çox hissəsi həyata keçirilmişdir. Burada əsas stadion, məşqlər üçün köməkçi stadion və yardımçı bina inşa olunur. İdman obyektində əlil tamaşaçılar üçün də bölmələr nəzərdə tutulmuşdur.

Yol infrastrukturunu təkmilləşdirilir

Fevralın 28-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda yeni salınan Həsən Əliyev küçəsi-Ziya Bünyadov prospekti-Olimpiya Stadionu avtomobil yolunda görülməli inşaat işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur.

Prezident İlham Əliyevə yolun texniki göstəriciləri barədə ətraflı məlumat verilərək bildirilmişdir ki, paytaxtın Həsən Əliyev küçəsindən Ziya Bünyadov prospektinə paralel olaraq metronun «Koroğlu» stansiyasına qədər salınacaq yeni yolun uzunluğu 17 kilometrdir. Yolun bəzi hissəsi dörd, bəzi hissəsi isə altı zolaqlı olacaqdır. Şəhərin bu istiqamətində mövcud yol əvvəllər dar olduğu üçün hərəkətin intensivliyinə əngəl törədirdi və tıxaclara səbəb olurdu. Yeni yol hazır olduqdan sonra bu istiqamətdə avtomobillərin rahat və manevrli hərəkətinə şərait yaradılacaqdır. Yol boyu körpü, tunel və piyada keçidlərinin də inşası yüksək səviyyədə həyata keçiriləcəkdir.

Dövlətimizin başçısının tapşırığına uyğun olaraq respublikamızda, o cümlədən Bakı şəhərində yol-nəqliyyat sisteminin yenidən qurulması zamanı beynəlxalq standartlar və milli memarlıq ənənələrinin üzvi şəkildə uzlaşdırılması əsas götürülür. Bütün yeni qurğular yüksək keyfiyyəti və müasirliyi ilə diqqəti cəlb edir. Yeni yolun çəkilişi zamanı da bu ənənə gözəniləcəkdir.

Prezident İlham Əliyev layihənin yüksək səviyyədə başa çatdırılması ilə bağlı tapşırıq və tövsiyələrini vermişdir.

Ekologiya sahəsində tarixi layihə

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 28-də Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası ilə bağlı görülməli işlərlə tanış olmuşdur.

2015-ci ilin iyununda tarixdə ilk dəfə reallaşacaq Avropa Oyunlarının Azərbaycanında keçirilməsi ilə əlaqədar paytaxt Bakıda bir sıra mühüm infrastruktur layihələri icra ediləcəkdir. Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpası da bu qəbildən olan tədbirlərdəndir. İlk Avropa Oyunlarına aid əksər tədbirlər Böyükşor gölünün şərq sahilində, hazırda tikilməkdə olan Bakı Olimpiya stadionu kompleksində keçiriləcəkdir. Məhz bu ərazi çoxsaylı qonaqları, idmançıları və turistləri qəbul edəcəkdir. Bu baxımdan, Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpasının mühüm əhəmiyyəti vardır. Bununla bağlı birinci mərhələnin bu tədbirlərdən öncə yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

Böyükşor gölünün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və mühafizəsinin «2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı»nın Abşeron yarımadasının 9 gölü-

nün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər planı çərçivəsində həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Gölün ekoloji bərpası ilə əlaqədar layihə iki mərhələdə olacaqdır. 2014-2015-ci illəri əhatə edəcək birinci mərhələdə gölün, Olimpiya stadionunun inşa edildiyi yerin yaxınlığında yerləşən təxminən 300 hektar ərazi bərpa olunacaqdır. Birinci mərhələdə gölün şimal hissəsinin tarixən neftlə çirklənmiş sahəsinin bənd vasi-

təs ilə sahil xəttindən ayrılaraq təcrid olunması nəzərdə tutulmuşdur. Bununla da neftin, çirklənmiş suyun və üzən tullantıların axımının qarşısını almaq mümkün olacaqdır. Ərazinin qərb sərhədini müəyyən edən altıxətli magistral şose şəklində layihələndirilmiş bənd isə bir tərəfdən Ziya Bünyadov prospekti, digər tərəfdən isə Balaxanı-Binaqədi sosesi ilə birləşdiriləcəkdir. Bu da öz növbəsində şəhər yol infrastrukturuna düşən yükü azalda-

caqdır. Göl hissəsindəki yolun ümumi uzunluğu 1570 metr təşkil edəcəkdir. Gölə axıdılan çirklənmiş suların qarşısı alınacaq və dövrüvə zamanı çirklənmiş su Həvsn Aerasiya Stansiyasına istiqamətləndiriləcəkdir. Göldən çirklənmiş çöküntülərin çıxarılması və zərərsizləşdirilməsi, həmçinin gölün ətrafında hazırda mövcud olan qeyri-qanuni tullantı sahələrinin ləğv edilməsi planlaşdırılır. Gölün cənub sahilində çirkab suların qarşısı tamamilə alınacaq və burada geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılacaq, park və yaşıllıqlar salınacaqdır. Gölün stadion istiqamətində çirklənmənin qarşısını almaq məqsədilə çirkab su kollektoru inşa olunacaqdır. Sahil xətti boyunca gözənti bulvarının inşası və buradan stadion ərazisinə keçid nəzərdə tutulmuşdur.

Böyükşor gölünün tam bərpası üzrə ikinci mərhələ 2015-2020-ci illəri əhatə edəcəkdir. Bununla da göl öz təbii tarixi məcrasına qaytarılacaq, su səviyyəsi tənzimlənəcək və ekosistem bərpa olunacaqdır.

Böyükşor gölünün və ətraf ərazilərin ekoloji vəziyyətinin kompleks bərpasını tarixi layihə adlandıran Prezident İlham Əliyev onun ekoloji əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirmiş, müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini vermişdir.

2 Vergilər Nazirliyi informasiya açıqlığına görə yenə birincidir

3 Dünyada gedən global iqtisadi proseslər və Azərbaycan iqtisadiyyatı

4 Vergi nəzarəti tədbirləri səmərəli nəticələr verir

5 Regionlarda elektron ödəniş xidmətləri genişləndiriləcək

«Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» formasına dəyişikliklər edilmişdir

«Dövlət rüsumu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 22 may 2012-ci il tarixli və 21 dekabr 2012-ci il tarixli qanunlarına uyğun olaraq vergilər naziri Fazil Məmmədovun əmri ilə «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat»ın forması və onun tərtib edilməsi qaydasına bəzi dəyişikliklər təsdiqlənmişdir. Əmrə əsasən, 25 yanvar 2013-cü il tarixli «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» və 03 aprel 2012-ci il tarixli «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabatın tərtib edilməsi qaydası» qüvvədən düşmüşdür.

«Dövlət rüsumu haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununun 4.1-ci bəndinə yeni ikinci və üçüncü abzaslar əlavə edilmişdir.

Yeni ikinci abzas: «Daşınmaz

əmlakə mülkiyyət və digər əşya hüquqlarının dövlət qeydiyyatına alınması ilə bağlı sənədlərin verilməsinə görə ödənilən dövlət rüsumunun 30%-i müvafiq icra hakimiyyəti orqanı işçilərinin («ASAN xidmət» mərkəzlərində fəaliyyət göstərən işçilər istisna olmaqla) sosial müdafiəsini gücləndirmək və maddi təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə xüsusi hesaba köçürülür».

Yeni üçüncü abzas: «ASAN xidmət» mərkəzlərində dövlət orqanları tərəfindən həyata keçirilən xidmətlərə görə ödənilən dövlət rüsumlarının 30%-i müvafiq icra hakimiyyəti orqanının işçilərinin və həmin mərkəzlərdə fəaliyyət göstərən digər dövlət qulluqçularının sosial müdafiəsini gücləndirmək və maddi təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə xüsusi hesaba köçürülür».

«Dövlət rüsumu haqqında» Qa-

nunda edilmiş bu əlavələr nəzərə alınaraq «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat» formasına və onun tərtib edilməsi qaydasına müvafiq düzəliş edilməsi zəruriliyi meydana gəlmişdir. Vergilər nazirinin əmrində nazirliyin İnformasiya texnologiyaları və proqram təminatı şöbəsinə, İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinə Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sistemində (AVİS) və Bəyannamə Tərtibatı Proqramında müvafiq dəyişikliklər aparılması tapşırığı verilmişdir və təsdiq edilmiş normativ sənədlər Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Beləliklə, Vergilər Nazirliyinin bütün aidiyyəti struktur vahidləri və bölmələri 2014-cü ilin 1-ci rübündən etibarən «Dövlət rüsumunun tutulması haqqında hesabat»ı yeni formada qəbul edəcəklər.

Vergilər Nazirliyi informasiya açıqlığına görə yenə birincidir

«Multimedia» İnformasiya Sistemləri və Texnologiyaları Mərkəzi dövlət qurumlarının informasiya açıqlığı vəziyyəti ilə bağlı apardığı növbəti monitoringin nəticələrini açıqlayıb. Reyting cədvəli 2013-cü ilin iyulundan 2014-cü ilin yanvarına qədər olan dövrü əhatə edir və monitoringə 74 mərkəzi, 67 yerli icra orqanı daxil edilmiş. Dövlət qurumlarının informasiya açıqlığı vəziyyəti ilə bağlı aparılan monitoring informasiya azadlığı sahəsində mövcud qanunvericilik və beynəlxalq normalar nə-

zərə alınmaqla gerçəkləşdirilib. «Multimedia» Mərkəzinin rəhbəri Osman Gündüz bildirib ki, monitoring mərkəzi və yerli icra qurumlarının saytlarında yerləşdirilən məlumatlar və elektron xidmətlər üzərində aparılır. İnformasiya açıqlığına görə altı il dalbadal 1-ci yerdə qərarlaşan Vergilər Nazirliyinin bu il göstəricisi 74% olub. Sonrakı yerləri isə Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (68,3%), Dövlət qulluğu məsələləri üzrə Komissiya (67%), Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (65,5%),

Baş Prokurorluq (64%), Daxili İşlər Nazirliyi (63,5%), Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi (63%), Mərkəzi Bank (62,5%), Ədliyyə Nazirliyi (59%) və Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar Dövlət Agentliyi (58%) tutub.

Şəhər və rayon icra orqanlarının informasiya açıqlığı üzrə ilk üçlüyə Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti (22,5%), Şirvan Şəhər İcra Hakimiyyəti (22,2%), Sabuncu Rayon İcra Hakimiyyəti (21,7%) daxil olub.

Tədris-təlim sahəsində görülmüş işlər müsbət qiymətləndirilmişdir

Vergilər Nazirliyi yanında Tədris-metodik Şuramın 4-cü iclası keçirilmişdir. Tədbirdə 2013-cü ildə Vergilər Nazirliyində bu sahədə indiyədək görülmüş işlər, prosesin daha da təkmilləşdirilməsi məqsədilə nazirliyin struktur vahidləri arasında aparılmış sorğunun nəticələri, elmi tədqiqatların əsas istiqamətləri, təlim materialları ilə təminat və beynəlxalq təcrübədən istifadə üzrə məsələlər müzakirə edilmişdir.

2013-cü ildə Vergilər Nazirliyində təlim-tədris prosesində keyfiyyət və keyfiyyət göstəriciləri əvvəlki dövrlərə nisbətə yüksəlmişdir. 10 istiqamətdə 29 ixtisasartırma kursu (497 dinləyici), 3 ilkin hazırlıq kursu (62 dinləyici) və 23 mövzuda təlimlər (645 dinləyici) təşkil edilmiş, ümumilikdə 1204 nəfər (2012-ci ildə müqayisədə 70,3% artım) vergi əməkdaşı təlim prosesinə cəlb olunmuş, bir vergi orqanı əməkdaşına düşən təlim günləri 4,7 adam-gün (2012-ci ildə 3,7 adam-gün olan bu göstərici 2013-cü ildə 27% artmışdır) olmuşdur.

İclasda biliklərin qiymətləndirilməsi üçün yeni, daha təkmil proqram təminatının tərtibi və test bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verilmişdir. Bildirilmişdir ki, 2013-cü ildə ixtisasartırma kursları üzrə biliklərin ilkin qiymətləndirilməsinin nəticələri 57,5%, yekun qiymətləndirmə isə 79,4% olmuşdur. Beləliklə, tədris prosesi nəticəsində 21,7% artım olmuşdur. Ötən il ilkin hazırlıq kurslarında ilkin qiymətləndirmə 61,3%, yekun qiymətləndirmə isə 84,2% olmaqla artım 22,9% təşkil etmişdir. İxtisasartırma kursları üzrə ilkin və yekun qiymətləndirmələr arasındakı müsbət fərq

(21,7%) 2008-2012-ci illəri əhatə edən dövrün orta göstəricisi (14,1%) ilə müqayisədə 7,6%, ilkin hazırlıq kursları üzrə isə 0,6% çox olmuşdur.

Tədris-təlimin səmərəliliyinin artırılmasında Vergilər Nazirliyinin Tədris Konsepsiyasının və Peşə hazırlığı qaydalarının təkmilləşdirilməsi, vergi orqanlarının tədris tələbatlarının öyrənilməsi mexanizminin daha da yaxşılaşdırılması, təlim materiallarının elektron bazasının yaradılması, e-learning və e-exam sisteminin tam tətbiqinə nail olunması, qiymətləndirmə prosesinin AVİS-ə tam inteqrasiyasının təmin edilməsi, beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, müasir təlim metodlarından istifadə istiqamətində görüləcək işlərin əhəmiyyəti xüsusi qeyd olunmuşdur.

İclasda tədris-təlim proseslərinin təkmilləşdirilmə istiqamətində görülən işlərə əhəmiyyətli töhfə verən Vergilər Nazirliyinin struktur vahidləri arasında keçirilmiş müvafiq sorğunun ümumiləşdirilmiş nəticələri də müzakirə edilmişdir. Sorğunun nəticələri həyata keçirilən tədris prosesinin praktiki fəaliyyət üçün faydalı olduğunu göstərməlidir. Bununla yanaşı, müəyyən olunmuşdur ki, tədris prosesində müasir təlim metodlarının daha geniş tətbiqi, müasir tələblərə cavab verən yeni təlim materiallarının hazırlanması, müəllim heyətinin təlimçilik qabiliyyətinin inkişaf etdirilməsi, tədris-təlim proseslərinin praktiki fəaliyyətin inkişafı ilə ayaqlaşması və onlar arasında əlaqələrin daha da gücləndirilməsi istiqamətində təkmilləşdirilmənin ümumi səmərəliliyinin artırılması zəruridir.

İclasda 2013-cü ildə «Vergi sisteminin inkişafı üzrə Strateji Plan»da nəzərdə tutulan «Vergi sisteminin inkişafı və hüquqi tə-

minatına dair aktual elmi-tədqiqat və araşdırma işinin səmərəliliyinin artırılması» tapşırığına müvafiq olaraq, «Gəlirlərin bərabərsizliyinin azaldılmasında vergilərin rolu», «Transmilli şirkətlərin innovasiya fəaliyyətinin Azərbaycana cəlb edilməsində vergi sisteminin rolu», «Vergitutma bazasının eroziyası və gəlirlərin köçürülməsi», «Sahibkarlığın və innovasiya fəaliyyətinin vergi tənzimlənməsi» istiqamətində elmi tədqiqatların aparıldığı və «Gəlirlərin bərabərsizliyinin azaldılmasında vergilərin rolu» mövzusu üzrə tədqiqatın yekunlaşdığı bildirilmiş, əldə olunan nəticələr barədə məlumat verilmişdir.

İclasda 2013-cü ildə tədrisin təlim materialları ilə təmin edilməsi üçün müvafiq elektron bazanın yaradılması üzrə görülən işlər, o cümlədən ilkin hazırlıq kurslarına cəlb olunan dinləyicilər üçün nəzərdə tutulan «Vergiyə giriş» adlı dərslinin və təlimçilər üçün nəzərdə tutulan «Təlimin əsasları» kitabının məzmunu və əhəmiyyəti müzakirə edilmiş, təlim materiallarının müasir standartlara çatdırılması məsələləri üzrə fikir mübadiləsi aparılmışdır. E-learning (elektron təhsil), b-learning (kompüter nəümunələr götürülmüş, mobil təhsil) sistemlərinin tətbiqi üçün tədris materiallarının vahid elektron bazasının təkmilləşdirilməsinə və yenidən tərtib olunmasına ehtiyac olduğu qeyd edilmişdir.

İclasda vergi orqanları üçün nəzərdə tutulan tədris sahəsində inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsindən nümunələr götürülmüş, Vergilər Nazirliyində həyata keçirilən tədris prosesinin beynəlxalq təcrübələrlə müqayisəsi aparılmış, əldə olunmuş nailiyyətlər qeyd edilmiş, mövcud potensialdan daha səmərəli istifadə olunması ilə bağlı təkliflər irəli sürülmüşdür.

Qaydalar təkmilləşdirilir

Əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta üzrə sığorta ödənişinin təyin edilməsi qaydaları dəyişdirilib

Nazirlər Kabineti «İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiqi ilə bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi haqqında» 2010-cu il 3 noyabr tarixli 196 nömrəli qərarında dəyişikliklər edib.

Dəyişikliklər, əsasən, indiyədək istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta üzrə sığorta ödənişinin təyin edilməsi üçün sənədlərin siyahısına aiddir.

Nazirlər Kabinetinin qərarı

na əsasən, əmək qabiliyyətindən asılı olmayaraq, işləməyən valideynlərlə bağlı şort aradan qaldırılıb. Bundan sonra sığorta hadisəsi nəticəsində sığorta olunan ölüyü halda, onun himayəsində olmuş ailə üzvləri haqqında arayıq, habelə valideynlərdən birinin - arvadının (ərinin) və ya digər ailə üzvünün sığorta olunan himayəsində olmuş və on dörd yaşına çatmamış, yaxud bu yaşa çatsa da tibb müəssisələrinin rəyinə əsasən sağlamlıq vəziyyətinə görə başqasının qulluğuna ehtiyacı olan uşaqlarına, nəvələrinə, qardaşlarına və bacılarına qulluq etmələri barədə arayıq tələb olunacaq.

Digər dəyişiklik istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək

də dünyasını dəyişənlərin sayı 13% azalaraq ötən il 71 nəfər, xəsarət alanların sayı isə 24% azalaraq 120 nəfər təşkil edib. İstehsalat qəzalarının tikinti sektoruna aid göstəricilərində də azalma qeydə alınıb: 2013-cü il ərzində tikinti sektorunda 51 istehsalat qəzası baş verib və nəticədə 27 nəfər dünyasını dəyişib.

qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta üzrə sığorta ödənişinin təyin edilməsi, verilməsinin dayandırılması və bərpa olunması qaydaları ilə bağlıdır. Bundan sonra sığorta olunan himayəsində olmuş və onun on dörd yaşına çatmamış, yaxud bu yaşa çatsa da tibb orqanlarının rəyinə əsasən sağlamlıq vəziyyətinə görə başqasının qulluğuna ehtiyacı olan uşaqlarına, nəvələrinə, qardaşlarına və bacılarına qulluq etməklə məşğul olan valideynlərdən biri, arvad (ər) və ya digər ailə üzvü müəyyən edildikdə aylıq sığorta ödənişlərinin verilməsi dayandırılacaq.

Həmçinin əmək qabiliyyətinin asılı olmayaraq, işləməyən valideynlərlə bağlı şort də qaydalarından çıxarılmışdır.

Yeri gəlmişkən...

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti tərəfindən 2013-cü ildə qeydə alınan istehsalatda bədbəxt hadisələrin sayı 2012-ci ilə müqayisədə 26,8% azalaraq 155-enib. Müfəttişliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, həmin hadisələr nəticəsində

də dünyasını dəyişənlərin sayı 13% azalaraq ötən il 71 nəfər, xəsarət alanların sayı isə 24% azalaraq 120 nəfər təşkil edib. İstehsalat qəzalarının tikinti sektoruna aid göstəricilərində də azalma qeydə alınıb: 2013-cü il ərzində tikinti sektorunda 51 istehsalat qəzası baş verib və nəticədə 27 nəfər dünyasını dəyişib.

Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Sığorta Nəzarəti Xidmətinin məlumatına görə, ötən il ərzində istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqları üzrə yığım 24 milyon 885 min 015 manat, sığorta ödənişləri isə 1 milyon 457 min 360 manat təşkil edib.

Əmək kitabçaları ləğv oluna bilər

Sürətli inkişaf yolunda olan Azərbaycanda investisiya mühitinin cəlb ediciliyi, çoxsaylı istehsal və emal müəssisələrinin yaradılması yolu ilə yeni iş yerlərinin açılması, sahibkarlığın inkişafı, tikinti-quruculuq işlərinin geniş vüsət alması əmək bazarında qeyri-leqal məşğulluqla mübarizəni aktual mövzu kimi gündəlikdə saxlayır: son iki ildə aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən əmək bazarına nəzarətin gücləndirilməsi, işçilərlə işəgötürənlər arasında münasibətlərin əmək müqaviləsi əsasında rəsmiləşdirilməsi istiqamətində sistemli tədbirlər görülür.

2013-cü ildə Vergilər Nazirliyi, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və Dövlət Əmək Müfəttişliyinin bu sahədə koordinasiya fəaliyyətləri təmin olunub, qanunvericiliyin imkan verdiyi inzibati vasitələrlə yanaşı, əhali arasında maarifləndirmə tədbirləri genişləndirilib. Əmək müqaviləsinin imzalanmasının işçilər üçün yaratdığı üstünlüklər, işçilərin pensiya təminatında onun rolu və digər mühüm məqamlar insanlara geniş izah olunub.

Əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsinə nail olmaq, bu sahədə mövcud problemləri aradan qaldırmaq məqsədilə son illər qanunvericiliyə edilən əlavə və dəyişikliklər öz səmərəsini verir. Vergi Məcəlləsinə hələ 2013-cü il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş əlavə və dəyişikliklər nəticəsində fiziki şəxslərdən gəlir vergisinin maksimum dərəcəsinin 30%-dən 25%-ə endirilməsi, minimum dərəcənin tətbiq olunduğu məbləğin isə 2000 manatdan 2500 manata qaldırılması əmək müqavilələrinin leqallaşdırılması üçün müəyyən stimulyar bərabərdir. Ötən ildən tətbiqinə start verilmiş «Vergi partnyorluğu sazişi» də vergi ödəyicilərini əmək müqavilələrinin imzalanmasına həvəsləndirir.

Bir müddət əvvəl Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə edilmiş əlavə və dəyişikliklər isə məşğul əhəlinin əmək hüquqlarının müdafiəsinin qorunmasına, qeyri-leqal əmək fəaliyyətinin qarşısının alınmasına, işəgötürənlə işçilərin münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsində və əməyin ödənilməsinin təşkilində mövcud problemlərin aradan qaldırılmasına yönəlib. Dəyişikliklərə əsasən, bütün işəgötürənlər, eləcə də işçilərin əmək müqavilələri barədə məlumatları əmək müqaviləsi bildirişləri vasitəsi ilə real vaxt rejimində Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemindən əldə etmək imkanları istiqamətində bəzi tədbirlər görülür.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti isə

Əmək müqaviləsi bildirişləri işçilər üçün, ilk növbədə, əmək hüquqlarının, o cümlədən sosial hüquqların müdafiəsinə xidmət edir. Sənəd vasitəsi ilə işəgötürənlər işçilərlə əmək müqaviləsində razılaşdırılmış şərtlərin fərfəşkilə icrasını təmin edə bilməzlər.

Dəyişikliklər əsasında Azərbaycanda yaxın günlərdə müqavilələrin rəsmiləşdirilməsinin elektron sisteminin tətbiqinə başlanılması planlaşdırılır. Hazırda Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində bununla bağlı

ötən il əmək qanunvericiliyinin tələbləri pozulmaqla əmək müqaviləsinə xitam verilmiş 31 nəfərin əvvəlki işinə bərpa olunmasını təmin edib. Əmək qanunvericiliyinə əməl olunmasına və nəzarətinin gücləndirilməsi nəticəsində işçilərə ödənilməsi gecikdirilmiş 634 min 917 manat məbləğində sosial xarakterli ödəmələrin icrası yerinə yetirilib. Həmin vəsaitlərdən 589 min 853 manatını əməkdaşları, 28 min 952 manatını zərəmə görə ödəncilər, 16 min 112 manatını sosial müavinət və kompensasi-

xüsusi proqram üzərində iş aparılır. Dünya təcrübəsinə əsaslanan yeni sistemin tətbiqi ilə Azərbaycanda əmək kitabçalarının tətbiqini elektron bildirişlərlə əvəzlənməsi nəzərdə tutulur. Bu sistem həm də əmək kitabçalarının saxtalaşdırılmasını, yeni əmək kitabçalarının açılmasını və digər neqativ halların qarşısını alacaqdır. İşə qəbul və əmək müqavilələrinin hazırlanması zamanı müvafiq informasiya real vaxt rejimində və elektron formada daxil olacaq. Əmək müqavilələri əmək müqaviləsi bağlandıqı andan deyil, elektron informasiya sistemində daxil edilmiş əmək müqaviləsi bildirişinin qeydiyyata alınmasından, habelə bununla bağlı işəgötürənə elektron məlumatın göndərilməsindən sonra yaranacaq.

Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və maarifləndirmə tədbirləri ilə paralel olaraq əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi istiqamətində inzibati tədbirlər də diqqətdə saxlanılır. Vergilər Nazirliyi 2012-ci ildə 180 mindən, 2013-cü ildə isə 200 mindən çox əmək müqaviləsinin imzalanmasına nail olub.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti isə

yalar təşkil edir.

Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti tərəfindən qeyri-leqal məşğulluğun aradan qaldırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində ümumilikdə 924 nəfər işçi ilə əmək müqaviləsinin bağlanması təmin edilib. Bu müddətdə 237 müəssisədə əmək qanunvericiliyinə əməl olunmasına və nəzarətinin gücləndirilməsi üçün 492 əməkdaş işçilərinin pozulması faktı aşkar edilib. İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən, həmin faktlar üzrə 159 işəgötürənə 339 min manat məbləğində cərimə tətbiq edilib. Bundan başqa, işəgötürənlər və əmək kollektivləri arasında tərəflərin razılığı əsasında əmək münasibətlərinə dair əlavə və şərtləri müəyyən edən 24 kollektiv müqavilə bağlanılıb.

Əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər məşğulluğun səviyyəsinin yüksəlməsinə də təsir göstərib. Bu ilin yanvarında Dövlət Məşğulluq Xidməti və onun yerli orqanları tərəfindən 4152 nəfər (ötən ilin müqayisədə 1,5% çox) işsiz və işaxtaran vətəndaş münasib işlə təmin edilib.

S.MUSTAFAVEV

Dünyada gedən qlobal iqtisadi proseslər və Azərbaycan iqtisadiyyatı

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi 2013-cü ilin göstəricilərini əhatə edən «Makroiqtisadi icmal» hazırlamışdır. Azərbaycanda baş verən iqtisadi tendensiyaları dünyadakı proseslərlə əlaqəli şəkildə əks etdirən həmin sənədin oxucularımızda maraq doğuracağını nəzərə alaraq, ayrı-ayrı hissələrini qəzetimizin bu buraxılışından başlayaraq diqqətinizə təqdim edirik.

2013-cü ildə bütün dünyada iqtisadi artım gözləniləndən aşağı olmuş və müxtəlif regionlarda fərqli artım tempoları nümayiş etdirmişdir. Dünya iqtisadiyyatında yenedən tarazlaşma prosesi davam etmiş, yüksək borc yükünə malik ölkələrdə iqtisadi artım mənbələrinin dövlət və özəl sektor arasında balanslaşdırılmasına yönəlmiş struktur siyasətlər həyata keçirilmişdir.

dən olan qlobal ticarətin həcmi cari il üçün artım proqnozu 0,2% azaldılmışdır (2012-ci ildə müqayisədə 2,9% azalma).

Dünyada iqtisadi artımın mövcud tempi məşğulluğun yüksəlməsinə kifayət etmir: işsizlik ciddi problem olaraq qalmaqdadır. Dünyada işsizlərin sayı 2013-cü ildə 5 milyon nəfər artaraq təxminən 200 milyona çatmışdır. İşsizlik böhranının dərinləşməsinin epi-

londirilməsi müşahidə edilmişdir.

Son illər vergi siyasətinin əsas istiqamətləri elektron ticarətin vergiyə cəlb olunması və transfert qiymətoymaya nəzarətin gücləndirilməsi ilə bağlı olmuşdur. Müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqi sahibkarlıq sahəsində biznesin elektron üsulla aparılmasında və ya elektron ticarətin təşkilində, elmtutumlu iqtisadiyyatın sürətlə inkişaf etdirilməsində öz əksini tapmışdır. Elektron ticarətin meydana gəlməsi və demək olar ki, iqtisadiyyatın bütün sahələrinə nüfuz etməsi, digər sahələrdə olduğu kimi, vergitutma sahəsində də yeni və kifayət qədər mürəkkəb problemlərin qarşıya çıxmasına səbəb oldu. Bu sahədəki çətinliklər daha çox texniki xarakter daşıyır. Elektron ticarətin vergiyə cəlb olunmasının səmərəli sisteminin yaradılması üçün qanunvericiliyin və informasiya texnologiyalarının təkmilləşdiril-

lahatlar daha da intensivləşdirilmiş və iqtisadiyyatın dinamik inkişafı təmin edilmişdir. Azərbaycanın neft-qaz potensialının inkişafı və möhkəmləndirilməsi üçün tarixi sazişlər bağlanmışdır. Nəhayət, ötən ilin sonunda Bakıda «Şahdəniz-2» investisiya sazişi imzalanmışdır.

2013-cü il Azərbaycanda «İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları ili» elan edilmişdir. Bu ildə telekommunikasiya peyki - «Azerspace» orbitə çıxarılmış, ölkədə İKT potensialı gücləndirilmiş, elektron xidmətlərdən istifadənin kütləvililiyi artırılmışdır.

Dövlətin sosial-iqtisadi siyasətinə uyğun olaraq, vergitutma sahəsində müəyyən edilmiş strateji məqsədə və hədəflərə nail olmaq üçün Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2013-cü ildə də səmərəli vergi siyasəti həyata keçirilmişdir. Çevik və səmərəli idarəetmə mexanizmlərinin tətbiqində informa-

Akif Musayev

Azərbaycan Respublikası
vergilər nazirinin müşaviri

Rakurs

Vergi nəzarəti və onun mahiyyəti

Cəmiyyətin sosial-iqtisadi həyatında yaranan bütün münasibətlərin qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində tənzimlənməsində dövlətin əsas funksiyalarından olan nəzarətin mühüm rolu vardır. Tənzimlənmə münasibətlərin xarakterindən asılı olaraq, dövlətin həyata keçirdiyi nəzarət funksiyası müxtəlif qruplara bölünür. Bunlara məhkəmə, maliyyə, vergi, gömrük, sosial təminat, keyfiyyət və s. sahələrdə həyata keçirilən nəzarət funksiyaları aid edilir. Dövlət idarəçiliyinin hər bir sahəsində nəzarət funksiyaları müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları vasitəsilə yerinə yetirilir.

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə əsasən, vergi nəzarəti vergi ödəyicilərinin və vergitutma obyektlərinin uçotuna, habelə vergi qanunvericiliyinə riayət olunmasına vəhd nəzarət sistemidir. Vergi Məcəlləsinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 29 mart tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi haqqında Əsasnamə»yə əsasən, Vergilər Nazirliyi Azərbaycan Respublikasında aparılan vahid maliyyə və büdcə siyasəti çərçivəsində dövlət vergi siyasətinin həyata keçirilməsini, dövlət büdcəsinə vergilərin və digər ödəmələrin vaxtında və tam yığılmasını təmin edən və bu sahədə dövlət nəzarətini həyata keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı kimi müəyyən olunmuşdur. Vergilər Nazirliyi öz tabeliyində olan vergi orqanları vasitəsilə vergi nəzarətini vergi ödəyicilərinin və vergitutma obyektlərinin uçotunu aparmaqla, uçot və hesabat məlumatlarını yoxlamaqla, vergi ödəyiciləri və digər şəxslər arasında sorğu aparmaqla, gəlir əldə etmək üçün istifadə olunan binalara (ərazilərə) baxış keçirməklə və Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş digər formalarda həyata keçirir.

Ümumiyyətlə, istənilən ölkənin vergi sisteminin normal fəaliyyətinin təmin olunması səmərəli vergi nəzarətinin təşkilindən çox asılıdır. Buna görə də aparılan vergi islahatları həmişə mükəmməl vergi sisteminin təmin olunmasına, vergitutma mexanizminin və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsinə yönəldilir.

Vergi nəzarətinin əsas məqsədi vergilərin dövlət büdcəsinə tam və vaxtında ödənilməsinin təmin edilməsi olduğuna görə, vergi tənzimlənməsinin və nəzarətin daim təkmilləşdirilməsi ilə bağlı qanunvericilikdə edilən dəyişikliklər, vergi inzibətçiliyinin müasir mexanizminin yaradılması səmərəli vergi sisteminin qurulmasına yönəldilməklə yanaşı, həm də büdcə gəlirlərinin artırılmasında dövlətin maraqlarının reallaşdırılmasına xidmət edir.

Dövlət nəzarətinin çox mühüm sahəsi olan vergi nəzarəti vergi ödəyicisinin və vergitutma obyektinin yaranmasından, vergilərin tutulmasından başlayaraq vergi öhdəliklərinin xitam olunmasınadək olan bütün prosesləri əhatə edən tədbirlər sistemidir

Qeyd olunmalıdır ki, vergi nəzarətinin dövlət tərəfindən hansı formada təşkil edilmiş və həyata keçirilməsindən asılı olaraq, bütün hallarda əsas məqsəd həm dövlətin, həm də vergi ödəyicilərinin maraqları üzrə balansın təmin edilməsindən ibarət olmalıdır. Vergi nəzarətinin tənzimlənməsi çərçivəsində baş verən dəyişikliklər də, təbii olaraq, bu nəzarətin həyata keçirilməsi mexanizminin səmərəliliyinə diqqət daha da artırır.

Vergitutmanın hüquqi tənzimlənməsi sahəsində vergi nəzarəti tədbirlərindən vergi ödəyicilərinin fəaliyyətinin qanunvericilik normalarına uyğunluğunun müəyyən olunması mexanizmi kimi istifadə edilir. Vergi nəzarəti təkcə vergi ödəyicilərinin fəaliyyətindəki çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına deyil, həm də qanunvericilik aktlarına əməl olunma vəziyyətinin qiymətləndirilməsinə, habelə qanunvericilik aktlarının tam icrasının təmin olunması üçün onlara zəruri dəyişikliklərin edilməsinə, qanunvericilik normalarının cəmiyyətdə tənzimlənmə münasibətlərə qanunauyğunluğunun müəyyən olunmasına yönəldilmiş olur.

Vergi nəzarətinin qeyd olunan xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, onu dövlət nəzarətinin müstəqil forması kimi qiymətləndirmək olar. Bu nəzarət vergi orqanları tərəfindən aparılmaqla qəbul olunan qərarların səmərəliliyini, icra səviyyəsini, qüvvədə olan hüquqi normalardan kənarlaşmaları müəyyən edir və onun əsasında səlahiyyətli orqanların məlumatlandırılması və zəruri tədbirlərin görülməsi təmin edir.

Digər nəzarət formaları ilə müqayisədə vergi nəzarətinin özünəməxsus xüsusiyyətləri «hakimiyyətçilik» prinsipi də özünü göstərir. Hüquqi baxımdan vergi nəzarətində «hakimiyyətçilik» prinsipi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş normaların imperativ xarakter daşmasından irəli gəlir. Vergi nəzarəti həyata keçirilərkən yalnız qanunvericilikdə nəzərdə tutulan tədbirlərin görülməsi mümkündür. Bu zaman «güç» tətbiqindən o halda istifadə edilə bilər ki, bu, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş olsun. Vergi nəzarətinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulan formaları da istər vergi ödəyiciləri, istərsə də vergi orqanları tərəfindən vergi qanunvericiliyinin tələblərinə tam və vaxtında əməl olunmasına, baş vermiş vergi hüquq pozuntularının aradan qaldırılmasına, ən başlıcası isə vergi münasibətlərində yaranan biləcəklə qanun pozuntularının və mübahisəli situasiyaların qabaqcadan qarşısının alınmasına xidmət edir. Göründüyü kimi, dövlət nəzarətinin çox mühüm sahəsi olan vergi nəzarəti vergi ödəyicisinin və vergitutma obyektinin yaranmasından, vergilərin tutulmasından başlayaraq vergi öhdəliklərinin xitam olunmasınadək bütün prosesləri əhatə edən tədbirlər sistemidir.

Dövlətin sosial-iqtisadi siyasətinə uyğun olaraq, vergitutma sahəsində müəyyən edilmiş strateji məqsədə və hədəflərə nail olmaq üçün Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2013-cü ildə də səmərəli vergi siyasəti həyata keçirilmişdir

ABŞ, Avrozonada və digər aparıcı iqtisadi güc mərkəzlərində sərbəstləşən büdcə siyasəti qlobal iqtisadi artıma əhəmiyyətli təsir etmişdir. Fiskal konsolidasiya tədbirləri ciddi borc və kəsir problemini aradan qaldırmaqla büdcə daxiləmlərinin artırılmasına yönəldilmişdir. Vergi siyasəti, əsasən, vergi yükünün istehsalat istehlak üzərinə keçirilməsinə xidmət etmişdir. Bununla belə, dövlət xərclərinin əhəmiyyətli azalması- nın iqtisadi aktivliyə və məşğulluğa məhdudlaşdırıcı təsirinin aradan qaldırılması üçün 2013-cü ildə əksər ölkələrdə bankların yürütdüyü pul siyasəti bir qədər yumşaldılmışdır.

Qlobal məcmu tələbin məhdudlaşması, daxili və xarici şoklara qarşı həssaslıq, kapital axınlarının dəyişkənliyi bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrdə iqtisadi artım perspektivlərini çətinləşdirmişdir. Bu şərəitdə qlobal iqtisadi artımın mühüm amillərini-

sentri inkişaf etmiş ölkələrdir. ABŞ-da işsizlik səviyyəsi 8,3% təşkil etsə də, avrozonada 11,7%, o cümlədən Fransada 10,9%, İspaniyada 26,2% və Yunanıstanda 26% səviyyəsindədir. 2013-cü ildə dünyada işsizliyin orta səviyyəsi isə 13% təşkil edir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının proqnozlarına əsasən, inkişaf etmiş ölkələrdə gənclər arasında işsizliyin bərpə proseslərinə uyğun olaraq azalma potensialı mövcuddur.

2013-cü ildə inkişaf etmiş və xüsusilə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatına (İƏT) üzv ölkələrin vergi siyasətində gəlir vergisi və mənfəət vergisi üzrə dərəcələrin aşağı salınması, vergitutma bazasının genişləndirilməsi və sosial vergilərin ödənilməsinin stimullaşdırılması, istehlak vergilərinin və xüsusilə əlavə dəyər vergisinin rolunun artırılması, yaşıl vergi siyasətinin tətbiqinin geniş-

məsi beynəlxalq səviyyədə, o cümlədən Azərbaycanda mühüm istiqamət olmuşdur.

Müasir dövrdə beynəlxalq ticarət əməliyyatlarının 60%-ə qədəri transmilli müəssisələrin payına düşmüşdür. Qloballaşma şəraitində beynəlxalq şirkətlərin, transmilli korporasiyaların, müxtəlif istiqamətli maliyyə-investisiya qurumlarının fəaliyyətinin genişlənməsi, texnologiyaların, qeyri-maddi aktivlərin rolunun artması, şirkətlərin, eyni zamanda ölkələr arasında integrasiya meyillərinin güclənməsi istər inkişaf etmiş, istərsə də inkişaf etməkdə olan dövlətlərdə transfert qiymətoyma, ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması, müxtəlif ölkələr üzrə fərqli vergi dərəcələrinin tətbiqi ilə bağlı məsələlərin araşdırılmasını aktuallaşdırmışdır.

2013-cü ildə Azərbaycanda həyata keçirilən uğurlu sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində mühüm layihələr reallaşdırılmış, aparılan is-

siya texnologiyalarının və elektron xidmətlərin rolu durmadan artmışdır. İnternet üzərindən e-xidmətlərin tətbiqi sahəsində görülmə işlər 2013-cü ildə daha da sürətləndirilmiş və yeni xidmətlər istifadəyə verilmişdir. Elektron və mobil imzaların tətbiqi məqsədilə Sertifikat Xidməti Mərkəzi (ASMX) fəaliyyətə başlamışdır. Vergilər Nazirliyi tərəfindən müəyyən olunmuş 57 növ elektron xidmətlərdən 51-i artıq reallaşmışdır. Vergi ödəyicilərinə göstərilən elektron xidmətlərin spektrinin genişləndirilməsi, e-xidmətlərdən istifadənin kütləviləşdirilməsi qarşıda duran başlıca vəzifələrdəndir. Bu işlər, əsasən, vergi qanunvericiliyi və inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsinə, vergi nəzarətinin gücləndirilməsinə, vergi ödəyicilərinə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və vergi sisteminə insan resurslarından istifadənin səmərəliliyinin artırılmasına yönəldilmişdir.

Azərbaycan beynəlxalq istiqrazlar buraxmağa hazırlaşır

Maliyyə Nazirliyi (MN) 2014-cü ildə Azərbaycanın beynəlxalq maliyyə bazarlarına özünün istiqraz və qiymətli kağızlarını emissiya edərək yerləşdirməyi planlaşdırdığını bəyan edib.

Nazirlik beynəlxalq maliyyə, bank, sığorta, qiymətli kağızlar bazarındakı vəziyyəti təhlil edərək, ölkəmizdə məxsus maliyyə alətlərinin bu bazara yerləşdirilməsinin vaxtının çatdığı qənaətinə gəlir. MN-dən verilən xəbərdən görə, Azərbaycan Avropanın nüfuzlu və kifayət qədər rentabelli hesab etdiyi maliyyə sektoruna daxil olmaq məqsədilə ilk (debüt) dövlət istiqrazlarının beynəlxalq bazarlarda yerləşdirilməsi üçün hazırlıqlara başlayıb.

MN cari ildə dollarla qiymətləndirilən böyük nominallı dövlət istiqrazlarının ilk emissiyası üçün «Barclays», «Deutsche Bank» və «Citi bank» kimi nüfuzlu qurumlarla məsləhətləşmələr aparıb. Bu maliyyə strukturları ilə danışıqları davam etdirən nazirlikdən bildirilmişdir ki, respublikamızın hazzırkı maliyyə vəziyyəti və investisiya reytingi istiqraz buraxılışı üçün yaxşı fürsət yaradır. Dünyanın üç aparıcı kredit reyting agentliyinin - «Fitch», «Moody's» və «Standard & Poor's» tərəfindən

Azərbaycana beynəlxalq səviyyəli kredit reytinginin (BBB) təyin edilməsi qlobal investisiya sektorunda aktiv iştiraka əsaslı zəmin yaradır.

Azərbaycandakı dövlət və qeyri-dövlət şirkətlərinin, iri müəssisələrin, bank və səhmdarların Avropanın səhm bazarına daxil olaraq sabit və potensial investor kimi öz maliyyə alətlərini yerləşdirməsi vacibdir

Beynəlxalq reyting agentlikləri son üç ildə Azərbaycanın uzunmüddətli yerli və xarici valyutada reytingini «sabit» proqnozla müəyyənləşdirib və «Ba1» investisi-

ya səviyyəsində yüksəltmək barədə qərar qəbul ediblər.

Azərbaycanın sərmayə sektorunu üzrə tanınmış müəssisələrinin rəyinə görə, Avropa maliyyə bazarındakı canlanma proseslərinin sürətlənməsi bu bazara daxil olmaq üçün müvafiq zəmin yaradır. Avrozonadakı böhran nəticəsində Avropanın iri maliyyə strukturlarında yaranmış boşluğu doldurmaq üçün rəqabət güclənib. İnkişaf etməkdə olan dövlətlər öz maliyyə ehtiyatlarının bir qismini

mətləli kağızlar və istiqrazlar bank depozitlərindən və digər maliyyə alətlərindən daha gəlirli hesab olunduğundan, iri investitorlar bu sahəyə daha çox sərmayə qoyurlar. Avropa maliyyə bazarlarında investisiya reytingi daha yüksək olan ölkəyə inam və etibar da böyük olur.

Maliyyə Nazirliyi bazara daxil olaraq digər strukturlar üçün yol açmaq niyyətindədir: Azərbaycanı dövlət və qeyri-dövlət şirkətlərinin, iri müəssisələrin, bank və səhmdarların Avropanın səhm bazarına daxil olaraq sabit və potensial investor kimi öz maliyyə alətlərini yerləşdirməsi vacibdir. Bu prosesin digər iştirakçıları da potensial investor kimi çıxış edirlər. Məsələn, Mərkəzi Bank tərəfindən emissiya olunan notlar, Beynəlxalq Bankın və KapitalBankın buraxdığı istiqrazlar, eləcə də digər maliyyə qurumlarının emissiya etdiyi avrobonddlar, səhmlər dünya maliyyə

sisteminə Azərbaycanın iştirakını təmin etməyə geniş imkanlar yaradır.

Elbrus CƏFƏRLİ

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Hüquqi şəxsin ləğvi

Qanunvericilikdə hüquqi şəxsin ləğvi ilə bağlı ləğv etmə komissiyasına (təsviyyəçi) dair hansı tələblər nəzərdə tutulmuşdur?

Bu məsələ ilə bağlı müddəalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində (bundan sonra - MM) təsbit olunmuşdur. MM-in 60.1-ci maddəsinə əsasən, hüquqi şəxsin ləğvi haqqında qərarla ləğv etmə komissiyası (təsviyyəçi) təyin edilir.

MM-in 60.3-cü maddəsinə müvafiq olaraq, hüquqi şəxsin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etmiş hüquqi şəxsin iştirakçıları və ya nizamnamə ilə buna vəkil edilmiş orqanı ləğv barədə qərar qəbul edildiyi tarixdən yalnız ləğv etmə prosesi çərçivəsində fəaliyyət göstərir. Ləğv edilən hüquqi şəxsin adından məhkəmədə ləğv etmə komissiyası (təsviyyəçi) çıxış edir.

MM-in 60.4-cü maddəsində qeyd edilir ki, ləğv etmə komissiyasının (təsviyyəçinin) təyin edildiyi andan hüquqi şəxsin işlərini idarə etmək səlahiyyətləri ona keçir. Ləğv etmə komissiyası (təsviyyəçi) borcların ödənilməsi və qalıq gəlirin saxlanması bilməsi üçün hüquqi şəxsin ömlakını iqtisadi cəhətdən sərəməli, qiymət baxımından sərəməli və tez bir zamanda satılması, borcların ödənilməsindən sonra qalan ömlakın iştirakçılar arasında bölüşdürülməsi məqsədilə onun işini davam etdirir.

MM-in 60.5-ci maddəsinə müvafiq olaraq, ləğv etmə komissiyasının üzvləri (təsviyyəçi) öz fəaliyyətləri zamanı 49.3-cü maddənin tələblərinə riayət etməli-

dirlər: MM-in 49.3-cü maddəsində müəyyən edilmişdir ki, hüquqi şəxs adından çıxış edən tərəf, o cümlədən hüquqi şəxsin idarəetmə orqanlarında (müşahidə (direktorlar) şurası, icra orqanı) təmsil olunan hər hansı şəxs təmsil etdiyi hüquqi şəxsin mənafehləri üçün vəzifələrini yerinə yetirərkən vicdanla, peşəkar qaydada və məntiqlə hərəkət etməli, hüquqi şəxsin və onun bütün iştirakçılarının maraqlarına sadıq olmağa, hüquqi şəxsin maraqlarını öz maraqlarından üstün tutmağa və ehtiyatlı olmağa borcludur. Həmin şəxs bu vəzifələrin hüquqi şəxsin maraqlarına uyğun yerinə yetirilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirmədiyi halda o, hüquqi şəxsin iştirakçıları üçün tələbi ilə hüquqi şəxsə dəyərli zərərini ödəməlidir.

MM-in 60.6-cı maddəsinə uyğun olaraq, ləğv etmə komissiyasının üzvləri (təsviyyəçi) təyin olunduqları qaydada geri çağırılmalı və ya başqa şəxslərlə əvəz edilə bilərlər.

Bunlarla yanaşı, MM-in 61.4-cü maddəsinə əsasən, ləğv etmə komissiyası (təsviyyəçi) hər hansı kreditörün irəli sürdüyü tələblə razılaşmadığı halda, həmin kreditör məhkəmədə iddia qaldırmaq hüququna malikdir. Tələb barədə məhkəmə qərarı qəbul ediləndə onun təmin edilməsi üçün zəruri vəsait saxlanılmalıdır.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya s.musayeva@taxes.gov.az elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz.

Vergi nəzarəti tədbirləri səmərəli nəticələr verir

Vergi nəzarəti tədbirlərinin təkmilləşdirilməsi, vergi öhdəliklərinə könüllü əmələmə səviyyəsinin yüksəldilməsi, partnyorluq sazişlərinin imzalanması və atılan digər addımlar son illər səyyar vergi yoxlamalarının sayında azalmaya şərait yaradır.

2013-cü ildə Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər də vergi ödəyicilərinin yoxlanılması ilə bağlı qaydaların sərbəstləşdirilməsini təmin edib. Məcəllənin 36.5-ci maddəsinə edilmiş həmin dəyişikliyə əsasən, vergi yoxlamasının nəticələri ilə razılaşmayan vergi ödəyiciləri növbədənəkar vergi yoxlamasının keçirilməsini tələb edə bilərlər.

Ümumilikdə, səyyar vergi yoxlaması mənfəət, gəlir, ömlak, yol və torpaq vergiləri üzrə vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyətini, digər vergilər üzrə həmin yoxlamının keçirildiyi il də daxil olmaqla vergi ödəyicisinin son üç ildən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Vergi Məcəlləsinin 38-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, səyyar vergi yoxlaması vergi orqanının qərarı ilə həyata keçirilir. Bu yoxlamalar növbəti və növbədənəkar ola bilərlər. Növbəti səyyar vergi yoxlamaya keçiriləndə, vergi orqanı ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Vergi Məcəlləsinin 38-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, səyyar vergi yoxlaması vergi orqanının qərarı ilə həyata keçirilir. Bu yoxlamalar növbəti və növbədənəkar ola bilərlər. Növbəti səyyar vergi yoxlamaya keçiriləndə, vergi orqanı ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Vergi Məcəlləsinin 38-ci maddəsinin müddəalarına əsasən, səyyar vergi yoxlaması vergi orqanının qərarı ilə həyata keçirilir. Bu yoxlamalar növbəti və növbədənəkar ola bilərlər. Növbəti səyyar vergi yoxlamaya keçiriləndə, vergi orqanı ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər.

2013-cü ildə respublika üzrə 9504 vergi ödəyicisinin, o cümlədən 5874 hüquqi, 3630 fiziki şəxsin fəaliyyəti üzrə səyyar ver-

gi yoxlaması keçirilib. 2012-ci ilə müqayisədə ötən il 1646 az yoxlama keçirilib ki, bu da 14,8% azalma deməkdir. 2013-cü il ərzində faktiki fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin 4,2%-i səyyar vergi yoxlaması ilə əhatə edilib.

Ötən il keçirilmiş səyyar vergi yoxlamaları zamanı 9467 vergi ödəyicisində və ya 99,6%-də vergi qanunvericiliyinin pozulması halları aşkar edilib. Nəticədə 710,7 milyon manat əlavə vəsait hesablanıb ki, bunun da 442 milyon manatı vergi məbləği, 268,7 milyon manatı maliyyə sanksiyası təşkil edir. 2012-ci illə müqayisədə 2013-cü ildə səyyar vergi yoxlamaları üzrə əlavə hesablanmış vergi məbləği 134,5 milyon manat və ya 43,7% artıb, təbiiq edilmiş maliyyə sanksiyası isə 27,7 milyon manat və ya 9,4% azalıb. 2012-ci illə müqayisədə 2013-cü ildə səyyar vergi yoxla-

maları nəticəsində hesablanmış əlavə vəsaitin məbləği 106,7 milyon manat və ya 17,7% artıb. Əlavə vəsaitin 619,8 milyon manatı və 87,2%-i növbəti səyyar vergi yoxlamaları, 90,9 milyon manatı və ya 12,8%-i isə növbədənəkar səyyar vergi yoxlamaları ilə hesablanıb.

2013-cü ildə səyyar vergi yoxlamaları üzrə orta hesabla 1 yoxlamaya düşən əlavə vəsaitin məbləği 74,78 min manat təşkil edib ki, bu da 2012-ci illə müqayisədə 20,61 min manat və ya 38,05% çoxdur.

Səyyar vergi yoxlamaları zamanı əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub.

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

2012-ci illə müqayisədə 2013-cü ildə səyyar vergi yoxlamaları üzrə əlavə hesablanmış vergi məbləği 134,5 milyon manat və ya 43,7% artıb, təbiiq edilmiş maliyyə sanksiyası isə 27,7 milyon manat və ya 9,4% azalıb

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

əmək mənasızlığının rəsmiləşdirilməsi məsələləri də diqqət mərkəzində olub. 2013-cü ildə səyyar və operativ vergi yoxlamaları zamanı 13678 vergi ödəyicisində mövcud iş yerlərinin

S.MUSTAFAYEV

Qeyri-neft sektorunun inkişafı sürətlənib

Neft-qaz gəlirlərindən asılılığın azaldılması məqsədilə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi istiqamətində sistemli tədbirlər həyata keçirən Azərbaycan hökuməti son 10 ildə qeyri-neft sektorunun inkişafı və biznes mühitinin liberallaşdırılması sahəsində mühüm irəliləyişlərə nail olmuşdur. Rəqabətə davamlı istehsal və emal müəssisələrinin fəaliyyətinə geniş imkanların yaradılması yolu ilə yerli istehsalın stimullaşdırılması, habelə sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi tədbirləri inkişafın təmayülünü qeyri-neft sektorunun xeyrinə dəyişmişdir. Nəticədə qeyri-neft sektorunun artım dinamikası neft-qaz sənayesinin göstəricilərini əhəmiyyətli dərəcədə üstələmişdir.

qeyri-neft sektorunun dinamik artımına zəmin yaratmışdır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının icrasının yekunlarına həsr olunmuş iclasda qeyd olunduğu kimi, həyata keçirilən uğurlu siyasətin nəticəsi olaraq, son 10 ildə ümumi daxili məhsul 3,4 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,6 dəfə, investisiyalar 6,5 dəfə artmışdır. Birinci proqramın icrasına 16 milyard, ikinci proqramın icrasına 34,7 milyard

açılmasına səbəb olmuşdur. Bu tədbirlər regionlarda sahibkarlığın inkişafına və biznes mühitinin yaxşılaşmasına da əsaslı töhfə vermişdir: qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, vergi yükünün azaldılması, sağlam rəqabətin təmin edilməsi, elektron xidmətlərin göstərilməsi, «bir pəncərə» prinsipinin tətbiqi, 1200-dək maarifləndirmə, biznes forumlarının,

emal müəssisələrinin istifadəyə verilməsi dünya bazarlarına rəqabətə davamlı məhsulların ixracına imkan yaratmışdır.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu (SKMF) Azərbaycan təcrübəsində sahibkarın dövlətin maliyyə imkanlarından ölvərişli şərtlərlə bəhərlənməsinin, xüsusilə qeyri-neft sektorunda sərəməli investisiya layihələrinin reallaşdırılması

mişdir. Kreditlərin 78%-i, açılan iş yerlərinin isə 81%-i regionların payına düşmüşdür.

Təkcə 2013-cü ildə ümumi daxili məhsulun 5,8%, qeyri-neft sektorunun 10% artması da iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi siyasətinin uğurlu nəticələr verdiyini göstərir. Bu faktor qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmalarının dinamikasına da müsbət təsirini göstərmişdir. 2013-cü il ərzində dövlət büdcəsinə qeyri-neft-qaz sektoru üzrə 3 milyard 760 milyon manat proqnoza qarşı 3 milyard 761,6 milyon manat vəsaitin daxil olması təmin edilmiş, real artım 2012-ci ilə nisbətən 474,9 milyon manat və ya 14,4% çox olmuşdur. Qeyri-neft-qaz sektorunun qeyri-dövlət sahəsində fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin 2013-cü il ərzində büdcəyə 2 milyard 908,1 milyon manat vəsait daxil olmuşdur ki, bu da 2012-ci ilə müqayisədə 443,6 milyon manat və ya 18% çoxdur.

2013-cü ildə ölkədə sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatının «ASAN xidmət» mərkəzləri vasitəsilə də aparılması təmin edilmiş, vergi ödəyicilərində qanunsuz yoxlamaların qarşısının alınması üçün xüsusi qanun qəbul olunmuş, sənaye və iqtisadiyyatın digər sahələrində vergi güzəştlərinin tətbiqinə başlanılmışdır. İl ərzində fərdi sahibkarların e-qeydiyyat sistemi vasitəsilə vergi uçotuna alınması təmin edilmişdir. Bundan başqa, 2012-ci ildən ölkədə tətbiq edilən kommersiya hüquqi şəxslərinin e-qeydiyyatı sistemi vasitəsilə 4236 yerli investisiyalı məhdud məsuliyyətli cəmiyyət dövlət qeydiyyatına alın-

mışdır. E-qeydiyyatın tətbiqi nəticəsində ölkədə biznesə başlama prosedurlarının sayı 6-dan 3-ə enmişdir. 2013-cü il ərzində dövlət qeydiyyatına alınmış 7471 hüquqi şəxsdən 3377-si və ya 45,2%-i elektron qeydiyyatdan keçmiş, onları sayı 2012-ci ilə müqayisədə 52,2% artmışdır. Qeydiyyat proseslərinin sadəliyini əks etdirən icmal məlumat və statistiki rəqəmlər «Doing Business» hesabatının inzibatçılara təqdim edilmiş, İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin dəstəyi ilə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının Bakı ofisində canlı video-konfrans təşkil olunmuşdur.

Görülən tədbirlər biznes mühitinin ölvərişliliyi üzrə qiymətləndirməni özümdə əks etdirən «Doing Business-2014» reyting hesabatında ölkənin mövqeyinin möhkəmlənməsinə səbəb olmuşdur.

Sevindirici haldır ki, qeyri-neft sektorunun inkişafında və bu sahədə istehsal olunan məhsulların həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət etibarını yüksəltməyə sahibkarlar da böyük rol oynamağa başlayırlar. Bütün bunlar faktiki olaraq ölkədə biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, bu sahədə dövlət dəstəyi tədbirlərinin genişləndirilməsi, iqtisadiyyata yerli və xarici investisiyaların, müasir texnologiyaların, idarəetmə təcrübəsinin cəlb edilməsi, bu yolla yüksək keyfiyyətli, rəqabətqabiliyyətli məhsulların istehsal edilməsi istiqamətində həyata keçirilən siyasətin məntiqli nəticəsidir.

S.MUSTAFAYEV

Sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, sərbəst iqtisadiyyata yol verilməsi, bazar iqtisadiyyatının yaradılması bizim strateji yolumuzdur.

Heydər ƏLİYEV, Ümummilli lider

manat - ümumilikdə 50,7 milyard manat vəsait yönəldilmişdir. Investisiyalar regionların iqtisadi potensialının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına, infrastruktur təminatının, kommunal xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yaxşılaşmasına, müasir müəssisələrin

konfransların keçirilməsi və digər tədbirlər nəticəsində regionlarda güclü özəl sektor formalaşdırılan ölvərişli zəmin yaranmışdır. Son illər respublika regionlarında müasir tələblərə cavab verən və yüksək texnologiyalarla təchiz olunan yeni sənaye və

rilması məqsədilə uzunmüddətli kreditlər əldə edilməsinin müsbət nümunəsinə çevrilmişdir. Fondun vəsaitləri hesabına 19 mindən çox sahibkarın ümumi dəyəri 2 milyard manat olan layihələrinin maliyyələşməsinə 1,2 milyard manat güzəştli kredit veril-

Sənayenin inkişafı ilə bağlı prioritetlər

İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi (İSN) qarşısında 5 ildə Azərbaycanda sənayenin inkişafı ilə bağlı program üzərində işləri yekunlaşdırmaqdadır. Müxtəlif iqtisadi qurumların təklifləri əsasında hazırlanan programda artıq başlıca prioritetlər müəyyənləşdirilib.

Sənəddə sənayenin davamlı inkişafının təmin edilməsi, sənaye məhsullarının rəqabət qabiliyyətinin artırılması, rəqabət mühitinin inkişaf etdirilməsi, daxili bazarın qorunmasının stimullaşdırılması, sənaye fəaliyyəti üçün müəyyən edilmiş dövlət dəstəyi mexanizmlərinin və qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı məsələlər öz əksini tapacaq. Sənaye müəssisələrində innovasiya yönümlü texnologiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması, ixtisaslaşmış və ümumi təyinatlı sənaye şəhərciklərinin, müasir texnoparkların yaradılması, iqtisadi rayonlar üzrə sənaye şəhərcikləri infrastrukturunun genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər görülməsinə xüsusi diqqət yetiriləcəkdir. Standartlaşdırma siyasəti çərçivəsində sənaye sahələrində fəaliyyət göstərən müəssisələrdə beynəlxalq standartlar tətbiq ediləcək. Sənayedə struktur siyasəti istehsalın texniki cəhətdən modernləşdirilməsinə, regionlararası təsərrüfat əlaqələrinin təkmilləşdirilməsinə, yeni sənaye komplekslərinin və sənaye klasterlərinin yaradılmasının stimullaşdırılmasına yönəldiləcəkdir. Struktur siyasəti çərçivəsində daxili bazarın tələbatını ödəyən

tin strukturunun dəyişdirilməsi ilə paralel aparılacaq. Qeyri-neft sahələrinin daha da inkişaf etdirilməsi məqsədilə istehsalın stimullaşdırılmasına dövlət dəstəyi gücləndiriləcək, özəl sektorun iştirakı ilə son məhsul istehsalına qədər texnoloji zəncir qurulacaq, qeyri-neft sənayesinin ixrac potensialı artırılacaq.

Yeni sənaye müəssisələrinin yaradılması, mövcud müəssisələrin əsaslı şəkildə yenidən qurulması, xüsusən yerli təbii resurslara və kənd təsərrüfatı məhsullarına, eləcə də istehsalat və məişət tullantılarının emalına əsaslanan müəssisələrin yaradılması sürətləndiriləcəkdir. Qeyri-neft sənayesinin inkişafında məhsulların rəqabətqabiliyyətli və ixrac yönümlü olmasının təmin edilməsi məqsədilə milli standartlaşdırma, sertifikatlaşdırma və akkreditasiya sistemlərində sənaye müəssisələrinin mühafizəsi sahəsində tədbirlər həyata keçiriləcəkdir.

Qeyri-neft sənayesinin əsas sahələrindən biri olan kimya sənayesinin inkişafı ortamüddətli dövr üzrə həyata keçirilən siyasətin əsas prioritetləri sırasındadır. Bundan başqa, maşınqayırma sənayesinin inkişafının sürətləndirilməsi

kompleksinin yaradılması, alüminiumdan, digər olvan metallardan və onların qırıntılarından son məhsul istehsalının genişləndirilməsi və qiymətli metalların (qızıl, gümüş, platin və s.) istehsalının artırılmasını əhatə edir.

Yeyinti və yüngül sənayenin əsas prioritetləri sırasında ölkədə yerli xammal (pambıq, yun, ipək, gön-dəri) əsasında yüngül sənaye məhsullarına olan tələbat nəzərə alınmaqla, ixrac yönümlü məhsul istehsal edən mövcud sənaye müəssisələrinin fəaliyyətinin dəstəklənməsi, toxuculuq və xalça istehsalının genişləndirilməsi, müasir yeyinti istehsalı müəssisələrinin yaradılması mühüm yer tutur. Emal müəssisələrinin yaradılmasının sənayenin inkişafı üçün artırılması məqsədilə zəruri tədbirlər davam etdiriləcək, bu zaman məhsulların keyfiyyətinin yüksəldilməsi və maya dəyərini aşağı salınması, müəssisənin keyfiyyətli və təzə xammalla təchiz edilməsi nəzərə alınacaq. Yeyinti sənayesinin inkişafı etdirilməsi üçün antidempinq siyasəti tətbiq olunacaq.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiq edilmiş «Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı»nda əsas strateji məqsədlərdən biri ölkə iqtisadiyyatında aparıcı sahələrdən birinə çevrilən sənayenin inkişafı ilə bağlı mühüm layihələrin həyata keçirilməsidir. Bu məqsədlə bölgələrdə sənaye texnoparklarının yaradılmasının stimullaşdırılması nəzərdə tutulur.

və ixracı mümkün olan innovasiya əsaslı məhsul və texnologiyaların yaradılması təşviq olunacaq.

Ümumiyyətlə, sənaye siyasətinin əsas məzmununu qeyri-neft sənayesinin daha yüksək inkişafının təmin olunması təşkil edir. İSN-in şöbə müdiri Ədalət Muradovun sözlərinə görə, qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafının təmin olunması istiqamətində yürüdülmüş siyasətin əsas prioritetidir. Bu məqsədlə həyata keçirilən şəxslərin investisiya mühlətinin daha da yaxşılaşdırılması, sahibkarlığın inkişafı, rəqabətqabiliyyətli sahələrin müəyyənləşdirilməsi, eləcə də xarici ticarət

si, istehsal olunan məhsulların xarici bazarlara çıxarılmasının və rəqabətə davamlılığının təmin edilməsi məqsədilə tədbirlər görülməkdir. Maşınqayırma sənayesi tərəfindən dövlət sifarişləri əsasında dəmir yolu sistemində və metropolitenə istifadə olunan vaqon və lokomotivlər, eskalatorlar üçün ehtiyat hissələrin hazırlanması və təmiri, avtomobil nəqliyyatı, neft emalı, kənd təsərrüfatı texnikasının ehtiyat hissələrinin təmiri və hazırlanması dəstəklənəcək.

Metallurgiya sənayesi ilə bağlı tədbirlər isə qara və olvan metallurjiyanın daha da inkişaf etdirilməsi, dəmir filizi hasilatından polad istehsalına qədər mərhələləri əhatə edən müasir istehsal

Gəncədə metal (alüminium) məmulatların istehsalı üzrə sənaye şəhərcikləri və digər texnoparkların yaradılması istiqamətində iş aparılacaq. Gəncə-Daşkəsən zonasında xammal bazasının mövcud olması yeni sənaye müəssisələrinin yaradılmasına əlverişli şərait yaradır. Mingəçevirdə müasir tipli sənaye kompleksinin yaradılması planlaşdırılır. Yerli xammala əsaslanan yüngül və yeyinti sənayesi obyektlərinin fəaliyyətinin keyfiyyətə müasir səviyyədə qurulması, həmçinin yeni müəssisələrin yaradılması istiqamətində ölkənin bütün bölgələrində tədbirlər həyata keçiriləcək.

E.CƏFƏRLİ

«...Təminatlı gələcəyə yol açacaq!»

Respublikamızda vergi sahəsində hüquqi və fiziki şəxslərin işini asanlaşdırmaq məqsədilə əhali arasında daim məarifləndirmə işləri aparılır.

Məlumatlandırma və təbliğat işlərinin əhatəsini genişləndirmək, vətəndaşlarda yüksək vergi mədəniyyəti formalaşdırmaq üçün ayrı-ayrı bölgələrdə Vergilər Nazirliyinin xətti ilə müxtəlif tədbirlər, layihələr həyata keçiriləcəkdir. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə ümumtəhsil məktəblərində yaradılan «Vergi dostları» şəbəkəsi də belə layihələrdəndir. Sevdindirici haldır ki, bu işdə qabaqcıl müəllimlər daha çox fəallıq göstərirlər.

Bu günlərdə Astara rayonunun Kijəbə qəsəbə tam orta məktəbində «Vergi dostları» şəbəkəsinin üzvləri Teymur Fətullayev və Azər Kişiyev 6 saylı Ərazi Vergilər İdarəsinin əməkdaşları ilə birlikdə maraqlı müsabiqə keçirmişlər. Müsabiqənin yekun tədbirində 6 saylı Ərazi Vergilər İdarəsinin Vergi ödəyicilərinə xidmət şöbəsinin rəisi Eldəniz Kərəmov tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırmışdır ki, vergi sisteminin gündən-günə inkişafı büdcəyə daxil olan gəlirlərin daha da artmasında mühüm rol oynayır. Vergidən gələn gəlirlər isə insanların sağlamlığına, təhsilə, təqaüdüçülərin sosial vəziyyətlərinin daha da yaxşılaşdırılmasına və s. sahələrə sərf

olunur. Ona görə də vergi ödəməli olan hər bir şəxs bu işdə fəallıq göstərməlidir. «Vergi dostları» şəbəkəsinin üzvləri də məktəbdə, ictimai yerlərdə verginin nəyə və hansı sahələrə sərf olunması barədə vergi ödəyicilərini məlumatlandırmaq istəyirlər. Şagirdlərin vergi mövzusunda hazırladığı suallarla münsiflər heyəti tərəfindən baxılmış və X sinif şagirdi Rafət Hacızadənin hazırladığı «Vergiləri ödəməyə çalısacaq, təminatlı gələcəyə yol açacaq!» suarı bəyənilərək Fəxri fərmanla təltif edilmişdir.

Sabir MİRHƏSƏNOĞLU,
«Vergi dostları»
şəbəkəsinin üzvü

Regionlarda elektron ödəniş xidmətləri genişləndiriləcək

Mərkəzi Bank (MB) ölkədə ödəniş infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi istiqamətində fəaliyyətini gücləndirmək niyyətindədir.

Ölkədə nağdsız və elektron hesablaşmaların həyata keçirilməsinə imkan verən müasir ödəniş infrastrukturunun inkişafının geniş miqyas aldığı bildirən MB İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov qeyd etmişdir ki, ötən dövr ərzində ödəniş sistemlərinin sabitliyi və təkmilləşdirilməsi təmin olunub. Mərkəzi Bankın 2014-cü ilə dair hazırladığı Strateji Plan çərçivəsində nağdsız və elektron hesablaşmaların daha da artırılması, nağdsız ödənişlərin miqyasının genişləndirilməsi, ipoteka mexanizminin inkişafı Mərkəzi Bankın fəaliyyətinin mühüm prioritetlərindən olacaqdır.

Bildirilmişdir ki, «regionlarda elektron bank xidmətlərindən istifadə imkanlarının daha da artırılması təşviq olunacaq, innovativ ödəniş alətlərindən istifadənin kütləvi hal alması, nağdsız və elektron hesablaşmaların həcmünün artması üçün stimullaşdırma tədbirləri davam etdiriləcək. Elektron ödəniş xidmətləri sahəsində qanunvericilik bazasının formalaşdırılması işlərinə başlanacaq. Bunlardan əlavə, elektron ödəniş xidmətlərinin institusional bazasının gücləndirilməsi, əhali və iqtisadi subyektlərin elektron ödəniş xidmətlərindən daha fəal istifadəyə cəlb edilməsi, bu xidmətlərdən istifadə üzrə maarifləndirmə işlərinin artırılması nəzərdə tutulur. Rüşumların, vergilərin, inzibati cərimələrin, komunal xərclərin və digər inzibati ödənişlərin elektron qaydada ödənilməsinin təkmilləşdirilməsi üçün müvafiq qurumların birgə fəaliyyət üçün inteqrasiyası, e-ödəmə strukturlarının fəaliyyətinin stimullaşdırılması və digər addımlar atılması planlaşdırılır.

Strateji Plana banklar tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin çeşidinin artırılması, bank-müştəri münasibətlərinin elektron

laşdırılması, kart infrastrukturunun genişləndirilməsi də aiddir. Eləcə də ticarət, iaşə və xidmət sahələrində POS-terminalların quraşdırılmasının kütləviləşdirilməsi; regionlar üzrə bank şəbəkəsinin genişləndirilməsi; bölgələrdə, xüsusilə kənd yerlərində əhali üçün elektron ödəniş xidmətlərindən istifadə imkanlarının yaradılması nəzərdə tutulub. Əhalini nağdsız əməliyyatlara həvəsləndirmək, insanları alış-veriş zamanı kartlardan daha çox istifadəyə cəlb etmək üçün bankların yaxın tərəfdaşlıq etdiyi ticarət, xidmət, iaşə obyektlərində stimullaşdırıcı kampaniyaların artırılması da məqsəduyğun hesab olunur. MB rəhbərliyi hesab edir ki, bu tədbirlərin həyata keçirilməsində başlıca məqsəd elektron

qamətində atılmış növbəti addımdır.

Ölkədə iqtisadi inkişafın dayanıqlılığını qorunmasında fəal iştirak edən dövlət institutu kimi Mərkəzi Bank 2014-cü ildə də sosial-iqtisadi inkişaf hədəflərinin reallaşmasında fəal iştirak etməyə, xüsusilə «Sənaye ili» ilə bağlı müəyyən olunmuş strateji layihələrə maliyyə axınlarının artırılmasına təşviq etmək niyyətindədir. Bu məqsədlə sənaye texnologiyaları parklarının, rəqabətqabiliyyətli və elmtutumlu sənaye müəssisələrinin və qeyri-neft sektoruna aid innovativ layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün dəstək tədbirləri davam etdiriləcək. MB tərəfindən bankların iqtisadiyyatın şəxsləndirilməsində rolunun artırılması, o cümlədən qeyri-

ödəniş xidmətlərindən və nağdsız ödəniş alətlərindən istifadənin genişləndirilməsi ilə yüksək ödəniş mədəniyyətinə malik cəmiyyət formalaşdırılmaqdadır. Bunun sayəsində nağdsız dövrüyyəni inkişaf etmiş ölkələrin səviyyəsinə çatdırmaq mümkündür.

MB, həmçinin, istifadə edilən ödəniş sənədlərinin forma və məzmununu, habelə pul köçürmələrinin aparılmasının qayda və şərtlərini müəyyən edən «Azərbaycan Respublikasında nağdsız hesablaşmalar və pul köçürmələri haqqında» Təlimata əlavə və dəyişikliklər edib ki, bu da nağdsız cəmiyyətin möhkəmlənməsi isti-

ri-neft iqtisadiyyatının sürətli inkişafı üçün zəruri monetar dəstək verəcəkdir. Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq, bankların real sektora daha çox maliyyə resurslarını ayırmasını stimullaşdırmaq məqsədilə bir sıra tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur. E.Rüstəmovun sözlərinə görə, 2014-cü ildə qarşıda duran başlıca vəzifələr regionların kredit resurslarından və maliyyə xidmətlərindən istifadə imkanlarının sağlam əsasda genişləndirilməsi, bank-maliyyə sektorunun inkişaf etdirilməsi kimi məsələlərin diqqətdə saxlanılması olacaqdır.

Elbrus CƏFƏRLİ

Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestrinə sorğuların sayı artıb

Ölkənin bank sektorunda kredit öhdəliyi olan fiziki və hüquqi şəxslərin bütün kreditləri haqqında məlumatlar, kreditin məbləğindən asılı olmayaraq, Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestrində (MKR) toplanır.

MKR bankların və bank olmayan kredit təşkilatlarının cari və potensial borclarının ödəmə qabiliyyəti haqqında məlumatlar almaq, borcalanların icra intizamını və borcalma nüfuzunun qorunmasını təşviq etmək, bankların və bank olmayan kredit təşkilatlarının kredit risklərini azaltmaq məqsədi ilə 2005-ci ildə Mərkəzi Bankda yaradılmışdır. MKR-də olan məlumatlardan istifadə hüququ kredit müraciətçisini qiymətləndirmək məqsədilə yalnız banklara, bank olmayan kredit təşkilatlarına və haqqında məlumat toplanmış şəxslərə məxsusdur. Reyestrə borcalanların həm aktiv, həm də tam ödənilmiş kreditləri haqqında məlumatlar saxlanılır. Məlumatların məzmunu isə borcalanın eyniləşdirmə məlumatları, kredit və kreditin təminatı haqqında məlumatlardan ibarət-siflər heyəti tərəfindən baxılmış və X sinif şagirdi Rafət Hacızadənin hazırladığı «Vergiləri ödəməyə çalısacaq, təminatlı gələcəyə yol açacaq!» suarı bəyənilərək Fəxri fərmanla təltif edilmişdir.

Kredit reyestrində borcalanlar haqqında toplanan və əldə edilən məlumatlara Mülki Məcəllə və «Banklar haqqında» Qanun ilə müəyyən edilən bank sirri rejimi

tətbiq edilir. MKR-ə sorğular banklar və bank olmayan kredit təşkilatları tərəfindən cari borcalanları haqqında sorğu edilən şəxsin razılığı tələb olunmadan, potensial borcalanları və zəminləri haqqında isə yalnız barəsində sorğu edilən şəxsin imzaladığı yazılı razılıq əsasında edilir. Məlumat təchizatçıları kredit reyestrinə təqdim edilən məlumatların dəqiqliyini təmin etməlidirlər. Əks halda, hər bir şəxs özü haqqında qeyri-dəqiq məlumata görə şikayət etmək hüququna malikdir. Borcalanlar şikayətləri yazılı formada bilavasitə Mərkəzi Banka təqdim etməlidirlər. Şikayətçi şikayət ərizəsində öz fikrincə düzgün olan kredit öhdəliyini və ya şikayətin digər səbəbini dəqiq göstərməlidir. Fiziki və hüquqi şəxslərin şikayətlərinə Mərkəzi Bank tərəfindən baxılır və araşdırılma tələb olunduqda şikayət məlumat təchizatçısına göndərilir, araşdırılması tələb edilir. Şikayət əsasında, bank və ya bank olmayan kredit təşkilatları həmin şəxsin kredit məlumatlarında dəhşət lazımı dəyişiklik aparmı, şikayət əsasında olduqda isə bu barədə MKR-ə ətraflı cavab verir.

Banklar və bank olmayan kredit təşkilatları MKR-dən məlumatları real vaxt rejimində elektron formada, borcalanlar isə sorğu əsasında əldə edə bilərlər və hər bir sorğunun qiyməti banklar və bank olmayan kredit təşkilatları üçün bir manatdır. Banklar və bank olmayan kredit təşkilatları

istisna olmaqla, digər şəxslər MKR-dən məlumatları şəxsən və ya vəkəlləli nümayəndəsi vasitəsilə müraciət etməklə, elektron imza ilə təsdiq olunmuş elektron formada müraciət etməklə, notariat qaydasında təsdiq olunmuş distant sorğu ilə əldə edə bilərlər.

Fiziki və hüquqi şəxslər özləri haqqında məlumatları elektron formada əldə etmək üçün mkr@cbar.az ünvanına elektron imza ilə təsdiq olunmuş ərizə ilə müraciət etməlidirlər.

Bu günlərdə Mərkəzi Bank Mərkəzləşdirilmiş kredit reyestri üzrə 2013-cü ilin yekunları barədə məlumat açıqlayıb. Məlumatda bildirilir ki, hesabət dövründə reyestrə 43 bank və 27 bank olmayan kredit təşkilatı istifadə etmişdir. Dövr ərzində reyestrə 2306480 sorğu həyata keçirilmişdir ki, bunların 2301125-i banklar və bank olmayan kredit təşkilatlarının payına düşür. 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə reyestrə gələn sorğuların sayı 2,25 dəfə artmışdır (2012-ci ildə sorğuların sayı 1.026.730 təşkil etmişdir). Keçən il reyestrə 5355 şəxs kredit hesabətini əldə etmək məqsədilə müraciət etmişdir. (2012-ci ildə bu göstərici 2043 olmuşdur). 2013-cü ilin sonunda MKR-də haqqında məlumat toplanmış borcalanların sayı 1952996, kredit məlumatlarının sayı 6523015, zəminlərin sayı isə 836.516 olmuşdur.

AYTƏN

Vergilərin əsaslarına dair mükəmməl ensiklopedik mənbə

Son illər həyata keçirilən islahatlar Azərbaycanın müasir vergi sisteminin formalaşmasına, onun müasir dünya standartlarına uyğunlaşdırılmasına imkan vermişdir. Bu sahədə həyata keçirilən islahatların, ümumilikdə vergitutma ilə bağlı nəzəri-praktik məsələlərin ictimaiyyətə dolğun şəkildə çatdırılması, cəmiyyətin vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi qarşısında duran ciddi vəzifələrdəndir.

Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən hazırlanmış «Vergi giriş» adlı dərslik, bu mənada, maraqlıdır. Giriş və 5 fəsiləndən ibarət olan kitabın baş məsləhətçisi vergilər naziri Fazil Məmmədov, elmi redaktoru vergilər nazirinin müşaviri Ələkbər Məmmədovdur.

Nəşrdə Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi və vergi inzibətçiliyi, hüquqi biliklərin əsasları və digər aktual mövzular elmi-konseptual təhlilə cəlb edilmişdir. Kitabın ön sözündə vurğulan ki, müasir vergi siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri məcburi vergi yığımlarından könlüllü vergi ödəmələrinə keçidin təmin olunmasıdır. Vergi orqanları ödəyicilər arasında vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi, vergi məfhumunun hər bir evə, ailəyə gətirilməsi məqsədilə təbliğət və maarifləndirmə işlərini zəruri hesab edirlər. Məqsəd vergi ödəyicilərinin vergitutma sahəsində bilik və informasiyalara çıxışını asanlaşdırılmasıdır.

Kitabın «İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi» adlanan I fəsilində Azərbaycanın vergi sisteminin tarixi təkamül və

inkişaf mərhələlərindən, iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində vergilərin rolundan, ölkənin maliyyə, büdcə, gömrük siyasətindən, biznesin təşkili və digər məsələlərdən bəhs olunur.

«Vergi qanunvericiliyi» adlanan ikinci fəsilə vergi orqanlarının fəaliyyətinin hüquqi əsasları, vergi ödəyicilərinin uçotu, vergi yoxlamaları,

nan üçüncü fəsilə vergi ödəyicilərinə xidmətin, operativ vergi nəzarətinin, səyyar vergi yoxlamalarının həyata keçirilməsi üçün təşkil məsələləri izah olunur. Burada, həmçinin, vergi orqanlarında kommersiya qurumlarının, habelə nəzarət-kassa aparatlarının qeydiyyatı alınması üçün ərizələrin təqdim edilməsi və qeydiyyatın aparılması qaydaları, kameral vergi yoxlamalarının keçirilməsi mexanizmləri barədə dolğun məlumat verilir.

«Hüquqi biliklərin əsasları» adlanan dördüncü fəsilə ölkə qanunvericiliyinin şərhinə geniş yer verilmişdir. Burada mülki və mülki-prosessual hüquq, hüquqi şəxslərin və onların vəzifəli-hüquqi formalarının, oqđ anlayışı və onun növləri, vergi borclarının məhkəmə qaydasında alınması, inzibati tənbeh tədbirləri və digər aktual məsələlər şərh edilir.

Nəhayət, «Xüsusi mövzular» adlanan dördüncü fəsilə vergi ödəyicilərinə xidmət prosesində ünsiyyət etikası, Vergilər Nazirliyinin struktur bölmələrində mütəxəssislərin gündəlik (və ya aylıq) fəaliyyəti haqqında hesabatlarda yerinə yetirilmiş işin vahid standartlar əsasında qiymətləndirilməsi, bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılığın (lisensiyanın) verilməsi məsələlərinin hüquqi şərhini əksini tapanmışdır.

Vergilər Nazirliyinin Tədris Mərkəzinin İllik hazırlıq kursu əsasında hazırlanmış dərslik təkcə vergi orqanlarında işə yeni qəbul olunan əməkdaşlar üçün deyil, ümumilikdə bu sahənin tədqiqatçıları üçün maraqlı ensiklopedik mənbədir.

Samir MUSTAFAYEV

MART						
I	II	III	IV	V	VI	VII
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 31	25	26	27	28	29	30

«1» - **Gəlir vergisi:** Gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ilidir. Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəliyi olan, vergiyə cəlb olunan gəliri Azərbaycan mənbəyindən olan və bu gəlirdən ödəmə yerində vergi tutulmayan qeyri-rezidentlər, ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunması nəzərdə tutulmayan (tutulması mümkün olmayan) gəlirləri olan fiziki şəxslər, yaxud Azərbaycan Respublikasının hüddullarından kənarında gəlir, o cümlədən royallılardan gəlir əldə edən rezident fiziki şəxslər hesab edilən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq vergi orqanlarına bəyannamə verir və həmin vaxtdakı illik gəlir üzrə son hesablama aparmaqla (cari ödəmələr nəzərə alınmaqla) gəlir vergisini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«1-1» - **Gəlir vergisi (xüsusi notariuslar üzrə):** Xüsusi notariusların gəlir vergisi üzrə hesabat dövrü rübüdür. Xüsusi notariuslar tərəfindən hər ay ərzində aparılan notariat hərəkətləri, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətlərə görə alınan haqlardan (xərclər nəzərə alınmadan) 10 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanmalı, hesablanmış vergi məbləği isə növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödənilməlidir.

«2» - **Mənfəət vergisi:** Mənfəət vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ilidir. Mənfəət vergisinin ödəyicisi hesab edilən rezident müəssisələr, habelə Azərbaycan Respublikasında daimi nümayəndəliyi olan, vergiyə cəlb olunan gəliri Azərbaycan mənbəyindən olan və bu gəlirdən ödəmə yerində vergi tutulmayan qeyri-rezidentlər hesab edilən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq son hesablama aparmaqla (cari ödəmələr nəzərə

alınmaqla) vergini ödəyir və qeydiyyata aldığı vergi orqanına bəyannamə təqdim edir. Bələdiyyə mülkiyyətində olan müəssisələr mənfəət vergisini yerli büdcəyə (bələdiyyə büdcəsinə), digər müəssisələr isə dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

«3» - **Əlavə dəyər vergisi:** ƏDV üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. ƏDV ödəyən vergi ödəyicisi ƏDV-nin bəyannaməsini hər hesabat dövrü üçün hesabat dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq qeydiyyata aldığı vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«4» - **Aksiz vergisi:** Aksizlər üzrə hesabat dövrü təqvim ayıdır. Aksizli mallar istehsal edildikdə hər hesabat dövrü üçün vergi tutulan əməliyyatlar üzrə aksizlər hesab dövründən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəyir.

«5» - **Əmlak vergisi:** Müəssisənin əmlak vergisi üçün hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Əmlak vergisinin ödəyicisi olan müəssisə əmlak vergisinin illik bəyannaməsini hesabat illindən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«6» - **Yol vergisi:** Müəssisənin yol vergisi üçün hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Yol vergisinin ödəyicisi olan müəssisə əmlak vergisinin illik bəyannaməsini hesabat illindən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«7» - **Yol vergisi:** Müəssisənin yol vergisi üçün hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Yol vergisinin ödəyicisi olan müəssisə əmlak vergisinin illik bəyannaməsini hesabat illindən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq vergi orqanına verir və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«8» - **Mədən vergisi:** Mədən vergisi üzrə hesabat dövrü təqvim ayı sayılır. Mədən vergisinin ödəyicisi hesab ayı üçün faydalı qazıntıların çıxarıldığı aydan sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq vergini ödəyir və bəyannamə verir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materialları üzrə mədən vergisi yerli (bələdiyyə) büdcəyə ödənilir və bələdiyyələrə mədən vergisinin bəyannaməsi verilir. Yerli əhəmiyyətli tikinti materiallarına kərcip-kirəmti gilləri, tikinti qumları, çınqıl xammalı aid edilir.

«10.1» - **Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi:** Muzdlu işləyən fiziki şəxslərə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar muzdlu işləyən fiziki şəxslərin hesablarına aylıq gəlirlərinə gəlir vergisini hesablamalı və hesablanmış məbləği növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə ödəməlidirlər.

«10.2» - **Siğorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə ödəmə mənbəyində tutulan vergi:** Həyatın yığılması siğortası və pensiya siğortası üzrə bağlanmış siğorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, siğorta haqları ödəyən siğortaçıların fiziki şəxslərin hesablanmış aylıq gəlirlərinə gəlir vergisi hesablamalı və vergini dövlət büdcəsinə ödəyir.

«10.3» - **Ödəmə mənbəyində tutulan digər vergilər:** Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar qeyri-dövlət pensiyaları və ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunan digər ödəmələri verən kənar müəssisələr hesabı tutmalı, tutulmuş məbləği gəlirindən ödənilməli rüb-dən sonrakı ayın 20-dən gec olmayaraq dövlət büdcəsinə köçürməlidirlər.

Beynəlxalq uçotun aparılmasında tətbiq olunan qaydalar

Xanbaba Quliyev,
Auditorlar Palatasının üzvü

4-cü MƏRHƏLƏ (davamı)
Hörmətli oxucular, xatırlatmaq istəyirik ki, qəzetin 05.02.2014-cü il

tarixli 05 (695)-ci sayında, 19.02.2014-cü il tarixli 07 (697)-ci sayında və 26.02.2014-cü il tarixli 08 (698)-ci sayında cəmi 49 sayda əməliyyatların əməliyyat jurnalında əks etdirilməsi haqqında ikili yazılışlara dair tövsiyələr dərc edilmişdir. İndi isə

tərtib olunmuş həmin əməliyyat jurnalının əsasında Baş kitabın tərtib olunması üzrə tövsiyələrimizi sızə təqdim edirik: (əməliyyatlar ümumi xarakter daşıdığına görə tarixləri əks etdirməyəcəyik, tarix yerində şərti olaraq əməliyyatın №-ni qeyd edəcəyik):

BAŞ KİTAB

№ 111, «Torpaq, tikili və avadanlıqlar – dəyər» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
6	Malsatandan generator avadanlığı alınmışdır	30000		20000	50000
7	Malsatandan kassa aparatı avadanlığı alınmışdır	20000		70000	
14	Malsatandan ofis üçün mebel alınmışdır	25000		95000	

№ 112, «Torpaq, tikili və avadanlıqlar – amortizasiya» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
44	Azalan qalıq metodu üzrə amortizasiya hesablanıb - avadanlıq (70000 x 25%)		17500		17500
45	Azalan qalıq metodu üzrə amortizasiya hesablanıb - mebel (25000 x 20%)		5000		22500

№ 201, «Xammal və materiallar» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
37	Ofisdə istifadə etmək üçün dəftərxana satan mağazadan dəftərxana malları alınmışdır	150		150	
39	Dəftərxana malları ofisdə istifadə edilmişdir		150		0

№ 205, «Mallar» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
9	Malsatandan mallar alınmışdır (40000 ədəd, vahidinin qiyməti 4,00 manatdan)	160000		194000	
10	Malsatandan eyni adlı mallar alınmışdır (50000 ədəd, vahidinin qiyməti 3,50 manatdan)	175000		369000	
11	Malsatandan eyni adlı mallar alınmışdır (10000 ədəd, vahidinin qiyməti 5,00 manatdan)	50000		419000	
30	Satılmış malın alış dəyəri (71000 ədəd satılıb, vahidinin orta alış qiyməti ilə hesablamaq)		273350	145650	

№ 211, «Alıcıların və sifarişçilərin qısamüddətli debitor borcları» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
29	Alıcılara mal satılmışdır - satış dəyəri ilə (71000 ədəd, vahidinin satış qiyməti 5,40 manat)	383400		423400	
13	Alıcılardan milli valyutada bank hesabına pul daxil olub		170000	253400	
33	Alıcılardan kassaya pul daxil olub		150000	103400	

№ 221, «Kassa» (hesabın №-si və adı)

№	Əməliyyatın məzmunu	Döviyyə		Son qalıq	
		DEBET	KREDİT	DEBET	KREDİT
01.01.2014-cü il tarixə qalıq					
1	Təsisçidən nizamnamə kapitalı qoyuluşu kimi müəssisənin kassasına pul daxil olub	30000		57000	
3	Milli valyutada bank hesabından kassaya nağd pul götürülmüşdür	38000		95000	
15	Alınmış ofis mebelinin dəyəri kassadan malsatana ödənilib		25000	70000	
23	İstifadə olunmuş elektrik enerjisinin dəyəri kassadan "Bakielektrikşəbəkə" ASC-yə ödənilib		1500	68500	
33	Alıcılardan kassaya pul daxil olub	150000		218500	
34	Alınmış malların dəyərinin bir hissəsi kassadan malsatana ödənilib		160000	58500	
36	İşçilərə kassadan əmək haqqı nağd şəklində verilmişdir		8500	50000	
38	Dəftərxana mallarının dəyəri kassadan ödənilmişdir		150	49850	

Davamı növbəti sayımızda

vergi cinayətləri

Vergidən yayınma cinayət məsuliyyəti yaradır

Sahibkar Cavid Məmmədov «Ramzes II» MMC-ni təsis edərək müxtəlif dövlət idarələrinə və özəl şirkətlərə xidmətlər göstərmişdir.

O, əvvəllər vergiləri vaxtında və tam ödəmə, bir müddətdən sonra daha çox qazanc əldə etmək həvəsi sanki onun başını gicəlləndirib, qanunsuzluqlar etməyə sürükləyib. Vergi orqanı əməkdaşları MMC-nin ödədiyi vergilərin kəskin azalmasından şübhələndirərək audit yoxlaması həyata keçiriblər. «Ramzes II» MMC-də aparılan növbədənə sonrakı səyyar vergi yoxlaması nəticəsində cəmiyyətin 70864,97 manat məbləğində əlavə dəyər vergisinin dövlət büdcəsinə ödənilməkdən yayınıldığı aşkar olub. Faktla bağlı cinayət işi açılıb.

Aparılan araşdırmalar nəticəsində C.Məmmədovun digər cinayət əməllərinin də üstü açılıb. Vergilər

Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin əməkdaşları tərəfindən aparılmış araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, onun təsis etdiyi digər bir müəssisə - «Ramstar» MMC tərəfindən 5470,74 manat məbləğində vergilər dövlət büdcəsinə ödənilməkdən yayındırılıb. İş üzrə aparılmış istintaq zamanı müəyyən edilib ki, C. Məmmədov Vergi Məcəlləsinin 16.1.1, 16.1.4, 78.1, 104.2, 159.1, 219.1, 16.1, 77.1, 78.1, 177.1.3 və 130.1-ci maddələrinin tələblərini pozub. Beləliklə, aparılmış ibtidai istintaq zamanı müəyyən edilib ki, «Ramzes II» və «Ramstar» MMC-nin direktoru eyni şəxs - Cavid Məmmədovdur və buna görə də bir şəxsin bir neçə cinayəti törətməsi ilə bağlı cinayət işləri bir icraatda birləşdirilməlidir.

Təqsirləndirilən şəxs qismində dindirilən C.Məmmədov əvvəlcə «Ramzes II» MMC-nin və «Ram-

star» MMC-nin fəaliyyətində yol verdiyi qanunsuzluqları boynuna almayaaraq müəssisəyə rəhbərliyi həvalə etdiyi Fazil Məmmədov adlı şəxsin «üstünə atmağa» cəhd göstərilib. F.Mahmudov istintaqa verdiyi ifadədə bildirib ki, möhür, ştamplı və ciddi hesabat sənədləri həmişə onda olsa da boş, doldurulmamış sənədlərə Cavid özü «əl gəzdirmiş», MMC-lərin apardığı əməliyyatlar, alqı-satqıda iştirak edən şirkətlərin rəhbər və nümayəndələrini isə ümumiyyətlə görməyib.

Beləliklə, iş üzrə şahid qismində dindirilmiş şəxslərin ifadələri və digər sübut olunan faktlara əsasən, C.Məmmədovun törətdiyi əməllər təkzibolunmaz dəlillərlə sübuta yetirilib. Vergi qanunvericiliyini ciddi şəkildə pozan C.Məmmədov Lənkeran Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə 6 il azadlıqdan məhrum edilib.

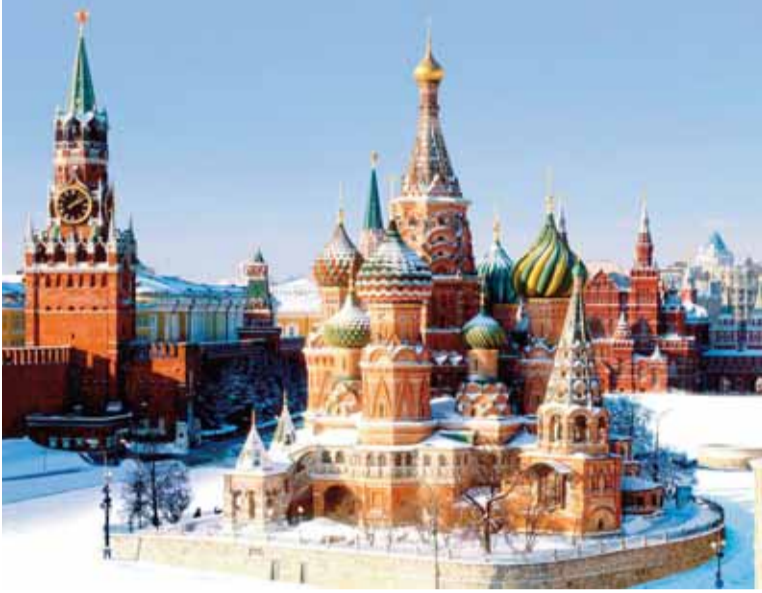
ELBRUS

beynəlxalq panoram

Sadə vətəndaşlar büdcəyə daha çox vəsait ödəmişlər

Rusiya tarixində ilk dəfə olaraq ölkənin sadə vətəndaşlarının büdcəyə ödədikləri vəsaitin məbləği neft sənayesindən daxil olan ödəmələrdən artıq olmuşdur. Sosial ödənişlərdən və fiziki şəxslərin gəlir vergisindən ibarət əmək vergisinin məbləği xammal daxilolmalarını (buraya qaz, neft və neft məhsulları üzrə vergilər və rüsumlar aiddir) üstələmişdir. 2013-cü ildə Rusiya Federasiyasının xəzinə gəlirləri əvvəlki ilə müqayisədə 4,3% çox olmuşdur.

2013-cü il ərzində fiziki şəxslərin gəlir vergisi üzrə büdcəyə ödəmələr 2,499 trilyon rubl (1 rubl = 0,0221 manat) olmuşdur ki, bu da 2012-ci ilin göstəricisi ilə müqayisədə 10,51% çoxdur. Təşkilatların gəlirlərindən tutulan vergi 2,072 trilyon rubl (bir il əvvəl ilə müqayisədə

12,05% az) olmuşdur. Rusiya ərazisində mal və xidmətlər üçün ƏDV 1,869 trilyon rubl (0,95% azalma) təşkil etmişdir.

Rusiya iqtisadiyyatını təhlil

edən ekspertlər diqqəti ölkə iqtisadiyyatının asta templərlə irəlilədiyinə, eləcə də neft-qaz sektorunun payının azalmasına yönəldirlər.

Xarici ölkələrin təcrübəsi:

Belçika Krallığının vergi sistemi

Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi təqdim edir

Avropa Birliyinin yaradıcılardan olan Belçika Krallığı federal quruluşa malik olub paralel olaraq iki inzibati bölgü sisteminə malikdir. 2012-ci ildə Belçika Krallığının ÜDM-i \$442,9 mlrd. olmuşdur ki, bunun 76,9%-ni xidmətlər, 22,2%-ni sənaye və 0,8%-ni kənd təsərrüfatı təşkil edir. Adambaşına düşən ÜDM-in həcmi 40069 ABŞ dollarıdır. Qanunvericiliklə minimum əməkhaqqı 21 yaş tamam olmuş şəxslərə 2014-cü il üçün aylıq 1501,82 avro (2042,9 ABŞ dolları) məbləğində təsbit edilmişdir.

Ölkədə birbaşa və dolayı vergilərin toplanmasını Federal Maliyyə Xidmətinin tərkibində olan Maliyyə Baş Administrasiyası həyata keçirir. Maliyyə Baş Administrasiyası gömrük işi və gömrük qanunvericiliyinin idarə olunması, mərc oyunları kimi qeyri-vergi funksiyalarını da həyata keçirir. Ölkədə vergi əməkdaşlarının sayı 27473 nəfərdir.

2012-ci ildə ümumi vergi daxilolmaları \$131,2 mlrd. (o cümlədən birbaşa vergilər 54,2%, dolayı vergilər 45,8%) olmuşdur ki, bu vəsaitin bir ödəyiciyə düşən hissəsi \$17,7 min təşkil etmişdir.

Mənfəət vergisi: Mənfəət vergisi məqsədləri üçün vergitutma bazası dünya üzrə əldə olunmuş gəlirlərdən icazə verilən xərclərin çıxılmasından sonra qalan fərdən ibarətdir. Gəlir Vergisi Məcəlləsinə əsasən, rezident müəssisələr, korporasiyalar, MMC-lər, assosiasiyalar, kooperativlər, sahibkarlıqla məşğul olmaq və mənfəət əldə etmək məqsədilə yaradılmış digər təşkilatlar mənfəət vergisi ödəyicisi hesab edilirlər. Məhdud ortaqlıqlar və səhmlər üzrə bölünmüş ortaqlıqlar hüquqi şəxs statusuna malikdirlər və ortaqlıq səviyyəsində mənfəət vergisi ödəyiciləridir. Hüquqi ünvani, əsas təşkilatı və effektiv idarəetmə yeri Belçikada yerləşən müəssisə rezident hesab olunur.

Müəssisə tərəfindən əldə edilən bütün gəlirlər sahibkarlıqdan gəlirlər hesab olunur. Sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədilə çəkilmiş xərclər gəlirdən çıxılır. Gəlirdən çıxılan xərclərə maliyyə xərcləri (kreditlər üzrə faiz ödənişləri), daşınmaz əmlakın istifadəsi üzrə xərclər (icarə haqları, binaların saxlanma xərcləri), daşınmaz əmlakla bağlı xərclər (royalti), işçi heyətlə bağlı xərclər (sosial ödənişlər

də daxil olmaqla əmək haqları və s.) aid edilir. Belçikada mənfəət vergisi üzrə daxilolmaların təxminən 1/3 hissəsini Belçika rezidenti olan müəssisələrin dünya üzrə əldə etdikləri gəlirlərdən vergilər təşkil edir. Mənfəət vergisinin baza dərəcəsi 33%-dir.

1993-cü ildən əsas faizə 3% həcmində krizis vergi əlavəsi tətbiq edilməklə dərəcə 33,99%-dək artırılır. İllik vergi tutulan gəliri 322500 avroyadək olan müəssisələrə aşağıdakı proqressiv dərəcələr tətbiq edilir:

Vergi tutulan gəlir (€)	Baza dərəcəsi	3%-lik vergi əlavəsi ilə birgə dərəcə
25.000-ə qədər	24,25%	24,98%
25.000 - 29.000	31%	31,93%
90.000 - 325.500	34,5%	35,54%

Qeyd olunan proqressiv dərəcələr aşağıdakılara aid edilmir:

- İştirak payı müəyyən hədlərdən artıq olan müəssisələr (maliyyə təşkilatları);
- Səhmlərinin ən azı 50%-i bir və ya bir neçə müəssisəyə məxsus olan şirkətlər;
- Maliyyə ilinin əvvəlində dividend ödənişlərinin həcmi müəssisəyə qoyulmuş kapitalın 13%-dən çox olan şirkətlər;
- Müştərek investisiya şirkətləri.

Amortizasiya məbləğləri: Müəssisənin mənfəətindən asılı olmayaraq hər il amortizasiya hesablanmalıdır. Amortizasiya aktivin alındığı və ya istehsal olunduğu maliyyə ilindən başlayaraq hesablanır. Amortizasiyanın təxirə salınmasına yol verilmir. Amortizasiya aktivinə uyğun olaraq hesablanır. Amortizasiyanın hesablanması iki metodu - düz xətt və azalan qalıq metodu tətbiq edilə bilər. Adətən, aktivlərin istismar müddəti və amortizasiya dərəcəsi vergi orqanı və vergi ödəyicisi arasında bağlanan müqavilədə təsbit olunur.

Bəzi aktivlərin amortizasiya dərəcəsi inzibati rəqləməyə uyğun olaraq təsdiq edilmişdir: kommersiya binaları 3%, sənaye binaları 5%, maşın və avadanlıq növündən asılı olaraq 10 və ya 33%, kotirovka olunan səhmlər 20%, qeyri-maddi aktivlər (RD) fəaliyyəti ilə bağlıdırsa - 33,3%, digər hallarda 20%, nahaqat 10% həcmində amortizasiya hesablanır.

Zərərin növbəti dövrə keçirilməsi müddətsizdir. Lakin müəssisə rəhbərliyinin dəyişdirilməsinin maliyyə və iqtisadi cəhətdən əsaslılığı şərtləndirilmədiyi hallarda, zərərin növbəti

dövrə keçirilməsinə yol verilmir. Zərərin geriye aid edilməsi nəzərdə tutulmamışdır.

Müəssisənin vergidən azad olunan yenidən təşkil prosesi nəticəsində yaranan zərərlə münasibətdə müəyyən məhdudiyətlər tətbiq olunur.

Ödəmə mənbəyində vergilər: Dividend və faizlər 1 yanvar 2013-cü ildən ödəmə mənbəyində 25% dərəcə ilə (2012-ci ildə 21% olub) vergiyə cəlb olunur. Ödəmə mənbəyində ödənilmiş bu vergilər mənfəət vergisi üzrə yekun vergi öhdə-

liyi hesablanarkən nəzərə alınır və ödəmə mənbəyində ödənilmiş vergilər mənfəət vergisi öhdəliyindən artıq olarsa, qaytarılır.

Hökumət istiqrazları, qeydiyyat alınmış qiymətli kağızlar, ipoteka kreditləri üzrə Belçika rezidentinə ödənilən faizlər və royaltilər ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb olunmur.

Güzaştlar: Bir sıra aktivlərə qanunvericiliyə uyğun olaraq sürətli amortizasiya tətbiq edilə bilər:

- yeni istifadəyə verilmiş dəniz gəmilərinin amortizasiyası (8 ilə amortizasiya olunur, birinci ildə 20%, növbəti 2 ildə 15%, qalan illərdə 10%);
- tədqiqat və inkişaf (Research and Development) məqsədləri üçün istifadə olunan maşın və avadanlıqların (binalar istisna olmaqla) amortizasiyası (3 ilə 33,33% olmaqla);
- Belçika iqtisadiyyatı üçün əhəmiyyətli hesab olunan sahələrdə yeni aktivlərin tətbiqi (3 ilə - ildə 33,33% olmaqla);
- Müəssisənin yaradılması ilə əlaqədar təsis xərcləri (dərhəl çıxılır).

İnvestisiya çıxımları: Bir sıra sahələrlə bağlı investisiyaların müəyyən faizi gəlirdən çıxılır:

- ətraf mühitə az təsir göstərən və enerjiyə qənaəət əsaslanan yeni texnologiyaların tətbiqi ilə bağlı patentlərin əldə edilməsi, tədqiqat və inkişafı bağlı investisiyaların həcmi 14,5%-i;
- içkilər və sənaye məhsullarının qablaşdırılmasının təkmiləşməsi nəzərdə tutulan sahələrlə bağlı investisiyaların həcmi 3%-i;
- dəniz gəmiləri ilə bağlı investisiyaların həcmi 30%-i.

Davamı növbəti sayımızda

Vergilərə görə vətəndaşlıqdan imtina edənlərin sayı artır

CNN televiziya kanalının məlumatına görə, 2013-cü ildə ABŞ-in təxminən üç min sakini vətəndaşlıqdan imtina etmişdir.

Bu göstərici 2012-ci ildə müqayisədə üç dəfədən çox artmışdır, 2008-ci ildə isə vətəndaşlıqdan çıxanların sayı cəmi 231 nəfər olmuşdur. Ekspertlərin rəyi belədir ki, vətəndaşlıqdan imtina hallarının böyük əksəriyyəti ölkədə vergi sisteminin sərbəstləşdirilməsi ilə bağlıdır. «Söhbət ABŞ Konqresi tərəfindən amerikalıların xarici banklardakı hesablarına vergi qoyulması və həmin hesablardakı məbləğlər barədə müvafiq orqanlara məcburi mə-

lumat verilməsi haqqında qanunun qəbul edilməsindən gedir», - televiziya kanalının maliyyə eksperti Bred Uesterfild demişdir.

Konqres tərəfindən bu addımın atılmasına səbəb xarici banklarda hesabları olan şəxslərin dövlət xəzinəsinə vergi ödəməyə cəlb edilməsidir. Təcrübə göstərir ki, öz pul vəsaitlərini xaricdə saxlayan amerikalıların heç də hamısı zəruri məlumatları vergi orqanlarına açıqlamırlar. Bunun nəticəsində ölkənin büdcəsi hər il böyük itkilərə məruz qalır. Ekspertlərin proqnozlarına görə, ölkə vətəndaşlığından imtina edənlərin sayının artması tendensiyası bundan sonra da davam edəcək.

zadə faydalı olacağı qənaətinə gəlir. «Əgər insanlar kafelərdə, restoranlarda, avtomobil təmirxanalarında, bərbərxanalarda çək tələb etsələr, bununla açıq tranzaksiyaların sayı il ərzində 50% arta bilər», - ölkənin vergilər və yığım naziri bəyan etmişdir.

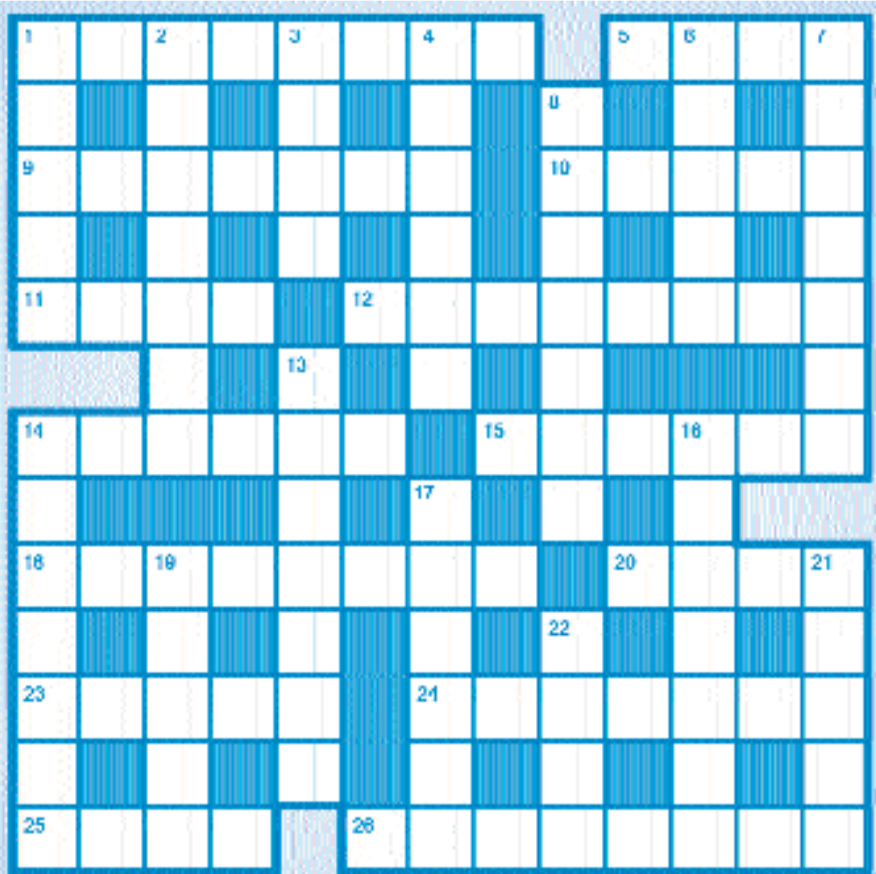
Hökumət lotereya uduşları üçün nəzərdə tutulan avtomobillərin alınmasına 5,4 milyon avro xərcləməyi planlaşdırıb. Ölkə rəsmiləri belə hesab edirlər ki, lotereya uduşlarının keçiril-

Kassa çekləri ilə uduşa lüks avtomobillər qoyulacaq

Aprəl ayında Portuqaliyada hər həftə kassa çekləri lotereyası oynanılmağa başlanacaq. İl ərzində uduşa 60 ədəd lüks avto-

mobil qoymağı qərara almış hökumət bu tədbirin vergidən yayınmaya, qeyri-bərabər rəqabətə və qara bazara qarşı mübari-

məsi prosesində vergi daxilolmalarının artımı müqafat fonduna çəkilən xərclərdən dəfələrlə çox olacaq.

krossvord

Yuxarıdan aşağı:

1.Nasos; 2.1991-ci ildə Xocavənd rayonu yaxınlığında vertolyotun ermənilər tərəfindən vurulması nəticəsində şəhid olmuş Azərbaycan Respublikasının Baş prokurorunun soyadı; 3.Hind okeanında ada; 4.Nigerin paytaxtı; 6.Səkkiz elektrodan ibarət elektron lampa; 7.Qış Olimpiya idmanı növü. Sükanı və əyləci olan metal kirşə ilə dağdan sürətlə sürüşmə; 8.Qadın adı; 13.Şifahi xalq ədəbiyyatı janrı; 14.İnduzimın iki əsas istiqamətlərindən biri; 16.Braziliya futbolçusu; 17.Rusiya Federasiyasının Ni-

jeqerod vilayətində şəhər; 19.Meksikada şəhər; 21.Qan amili (faktor); 22.Üçbucaq formasında çərçivənin içərisinə müxtəlif uzunluqda və kökləmədə simlər çəkilmiş, barmaqla çalınan simli alət.

Soldan sağa:

1.İtaliya bəstəkarı, bütün dövrlərin ən məhİR skripka ifaçılarından biri (1782-1840); 5.Həndəsi fiqur; 9.Azərbaycana məxsus, zərb alətinin müşayiəti ilə oxunan və ya deklamasiya edilən metrikləşdirilmiş musiqi-poetik janrı; 10.Nazik, aypara formalı

yuxa içərisində göy, ot və ya bağca məhsulları içi olan qədim türk yeməyi; 11.İsveç musiqi kvarteti; 12.Tanınmış Norveç səyyahı, etnoqraf və alim-antropoloq (1914-2002); 14.Məşhur Azərbaycan müğənnisinin adı; 15.Yunan mifologiyasında personaj; 18.Avtomatik sürət qutusunun tipi; 20.Dahi Şərq şairi, riyaziyyatçısı, astronomu və filosofunun adı; 23.Dildə müəyyən mənanın ifadəçisi, göstəricisi, semiotikanın əsas məfhumu; 24.Gözlənilməz hədiyyə; 25.Parça üzərində çox qısa parlaq, iynəyəbənzər dağavari tük örtüklü naxış; 26.İnanılmaz və gözlənilməyən hadisə.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Püssi; 2.Nonsens; 3.Ayaz (Salayev); 4.Omofon; 6.Trend; 7.Menandr; 8.Kolizey; 13.Miçurin (İvan); 14.Favorit; 16.Madonna; 17.Hermes; 19.Nokia; 21.Taiti; 22.İkta.

Soldan sağa: 1.Pentaqon; 5.Atom; 9.Sentavo; 10.Okean; 11.İzə; 12.Molibden; 14.Fosfid; 15.Fermer; 18.Vankuver; 20.Adət; 23.«Rokki»; 24.Makenzi; 25.Tuaz; 26.İsfahani (Əbul Fərəc əl İsfahani).

idman

Velosipedçilərimiz «Tour de Langkawi»də...

Malayziyada Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının (UCI) 2.HC kateqoriyalı çoxgünlük «Langkawi» turu davam edir. Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının yaydığı məlumatla görə, iştirakçılar 5-ci mərhələdə 139.5 km məsafə qət ediblər.

Yürüşdə «Synergy Bakı» komandasının üzvlərindən ən yaxşı göstərici almaniyalı Daniel Klemmeyə məxsusdur - o, mərhələ qalibindən 1 dəqiqə, 15 saniyə geri qalmaqla 10-cu nəticə göstərmiş 3 saat 4 dəqiqə, 43 saniyə. Azərbaycanın U-23

komandasının üzvü Tural İsgəndərov, avstraliyalı Patrik Leyn və irlandiyalı Metyu Bremmierin də göstəricisi eyni olub, amma onlar fotofinişə əsasən nisbətən aşağı yerdə qərarlaşıblar.

5 mərhələdən sonra Metyu Bremmier dağ mərhələsində əldə etdiyi üstünlüyə görə «qırmızı mayka»ni özündə saxlayır. Növbəti - 6-cı mərhələdə iştirakçılar 199.9 km məsafəni qət etməlidirlər. Qeyd edək ki, yarışda 6 Dünya turu, 5 Pro kontinental, 7 kontinental və 3 milli komanda mübarizə aparır. 10 gün davam edəcək yürüşə martın 7-də yekun vurulacaq.

Gimnastlarımızın daha bir uğuru

Moskvanın «Dostluq» idman kompleksində 20-ci «Qran-pri Moskva 2014» yubileyi çərçivəsində həm fərdi (top və halqa), həm də komanda (3 lent və 2 top, həmçinin 10 güzrlə hərəkətlər) hesabında yarışlarda mükafatçılar müəyyənlaşıb.

Azərbaycan gimnastları da hi Müslüm Maqomayevin «Mavi əbədiyyət» əsərinin sədaları altında möhtəşəm çıxışları ilə yadda qalıblar. Təəssüf ki, yarışda hakimlərin qeyri-obyektiv qiymətləndirmələri nəticəsində xoşagəlməz anlar da yaşanmışdır. «Qran-pri»nin 10 güzrlə qrup yarışlarında Azərbaycan komandası heç bir səhvə yol verməmiş, aşağı bal alıb. Necə deyirlər, «evdə divarlar da kömək edir». Rusiya gimnastları müəy-

yən səhvlər buraxmaqda orta səviyyədə çıxış etsələr də, birinci yerə tutublar. Yekunda Azərbaycanlı gimnastlar 16,95 balla gümüş medal alıblar. «Qran-pri Moskva 2014» turnirinin fərdi yarışlarında rusiyalı Marqarita

Mamun topla və halqa ilə hərəkətlərdə iki qızıl medal qazanaraq birinci olub.

Xatırladaq ki, turnirin ümumi nəticəsinə görə rusiyalıları birinci, bolqarları ikinci, Azərbaycanlıları isə üçüncü yerə tutublar.

Qadın güləşçilərimiz İsveçdən iki qızıl medalla qayıdıblar

Martın 2-də İsveçin Klippan şəhərində qadın güləşi üzrə açıq Beynəlxalq turnirə yekun vurulmuşdur. Azərbaycan Gülləş Federasiyasından aldığımız məlumatla görə, baş məşqçi Yaqub Məmmədov və böyük məşqçi Konstantin Konorevin rəhbərliyi altında turnirdə ölkəmizi Mariya Stadnik (48 kq), Patimat Baqomedova (53 kq), Yuliya Ratkeviç (58 kq) və Səbirə Əliyeva (75 kq) təmsil etmişlər.

Turnirdə 48 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan Olimpiya mükafatçımız M.Stadnik ardıcıl olaraq ABŞ, Norveç və Bolqarıstan güləşçilərini məğlub edərək finala yüksəlmişdir. Həllədiçi görüşdə idmançımız daha bir ABŞ təmsilçisinə qalib gələrək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxmışdır.

Digər güləşçimiz Y. Ratkeviç ilk görüşündə ABŞ güləşçisini üstələmişdir. Daha sonra Tunis və yarımfinalda İsveç təmsilçisi üzərində qazandığı qələbə güləşçimizi finala yüksəltdi. Qızıl medal uğrunda görüşdə Y.Ratke-

viç kanadalı rəqibindən güclü olduğunu sübut etmişdir. Beləliklə, milli komandamız turniri iki qızıl medalla başa vurmuşdur.

Görüşlərin idarə edilməsində ölkəmizi Beynəlxalq dərəcəli hakim Natiq Hacıyev təmsil etmişdir.

«Baku Crystal Hall»da möhtəşəm final

Qadın voleybolçular arasında Çempionlar Liqası yarışlarının «Dördlül finalı» «Baku Crystal Hall»da keçiriləcəkdir. Bu barədə martın 3-də «Crystal Hall»da keçirilən mətbuat konfransında Avropa Voleybol Konfederasiyasının prezidenti Andre Meyer və qurumun vitse-prezidenti Yan Xronek bildirmişlər.

Artıq konfederasiyanın üzvləri zala baxış keçirmişlər. Burada yarışın keçirilməsi üçün hazırlıqlar son mərhələdədir. Andre Meyer bildirmişdir ki,

Çempionlar Liqasının final mərhələsinin «Baku Crystal Hall» kimi möhtəşəm binada keçirilməsi əlamətdar hadisədir.

«Dördlül finalı»nın yarımfinal oyunları martın 15-də qadın voleybolçulardan ibarət «Vakıfbank» (Türkiyə) və «Eczacıbaşı Vitra» (Türkiyə), «Dinamo» (Kazan) və «Rabitə» (Bakı) komandaları arasında keçiriləcəkdir. Martın 16-da baş tutacaq final oyununu 7 minə yaxın tamaşaçı izləyəcəkdir. Bununla da Bakı artıq ikinci dəfə bu mötəbər yarışın «Dördlül finalı»na ev sahibliyi etmiş olacaqdır.

mozaika

Qripə qarşı ehtiyatlı olun

Son günlər Bakıda qrip xəstəliyinin tutulanların sayı artıb. Qripə bağlı hamının ümumi təsəvvürləri olmalıdır. Qrip iki formada təzahür edir: adi qrip və qrip pandemiyası. Qrip virusları yeni ştamlar yaradaaraq mütəmadi olaraq mutasiyaya uğrayır. Qrip pandemiyası virusun əvvəlki ştamlardan tamamilə fərqli inkişafı nəticəsində baş verir və bu halda çox az adamın ona qarşı immuniteti olur. Bu xüsusiyyətinə görə də o, çox sürətlə geniş ərazilərə yayıla bilər.

Adi qripə pandemik qripin fərqləri:

- Hər il, adətən də qış mövsümündə baş verir
- Əhəlinin təxminən 10%-i yoxdur
- Xoşagəlməzdir, lakin həyat üçün təhlükəli deyildir
- Xroniki xəstəliyi olan çox gənc və çox qoca adamlar üçün təhlükəlidir
- Təhlükəyə məruz qalan adam-

ları müalicə etmək üçün antivirus dərmanlar mövcuddur.

Pandemik qrip

- Ayrı-ayrı hallarda ilin istənilən vaxtı baş verir
- Əhəlinin 25%-dək yoluxa bilər
- Hər kəs üçün daha ciddi infeksiya xəstəlik ola bilər
- İnsanların bütün yaş qrupları üçün təhlükəli ola bilər
- Ehtiyatda antivirus dərmanlar saxlanılır, onlardan ən səmərəli şəkildə istifadə edilməlidir.

Antibiotiklərin pandemik qripə qarşı təsiri yoxdur!

Pandemik qripin əsas simptomları:

- Qızdırma, öskürək, burun axması, əzələ ağrılarıdır.
- Bəzi xəstələrdə xəstəliyin gedişinin ilkin mərhələlərində ishal, qusma, qarın nahiyəsində ağrı və eləcə də burundan və diş ətindən qanaxma halları qeydə alınmışdır.

sağlam həyat tərzi

Əgər özünüzdə və ya ailənizin üzvlərində bu əlamətlər özünü büruzvə versə, həkimə müraciət edin:

- Yüksək temperatur
- Üşütmə və qatı bəlgəmli öskürək
- Ağzın quruması hissi və ya həddən artıq susuzluq
- Bundan əvvəlki ciddi xəstəliyin pisləşməsi (məsələn, ürək və ya ağ ciyər xəstəliyi, QİÇS, xərcəng)
- Nəfəsalmanın çətinləşməsi və ya hər nəfəs alanda sinədə ağrı
- Dərinin göy rəngdə olması
- Boyunun quruması, qolu və ya ayağı tərpedə bilməmək.

Qripə tutulan hər kəs gündə təxminən 4 litr su içməlidir. Əllərini tez-tez sabunla yuyun. Öskürəndə və ya asqıranda ağzınızı səlfətlə tutun. Çirkli səlfətləri dərhal dəyişdirin. Çirkli səlfətləri dərhal dəyişdirin. Evinizi təmizləmək üçün dezinfeksiyaedici maddələrdən istifadə edin. Səhhətinizə və üyeyinizə nəzarət edin. Qripə qarşı vaksin vurdurun.

«Eko ev»

layihə

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında IDEA (Ətraf Mühitin Mühafizəsi Naminə Beynəlxalq Dialog) İctimai Birliyi tərəfindən «Eko ev» adlı layihənin təqdimat mərasimi keçirilmişdir. 300-dək tələbənin iştirak etdiyi mərasimdə layihə haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.

«Day.az» xəbər portalının dəstəyi ilə həyata keçirilən layihə tələbələr tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır. Layihənin onlar üçün faydalı olacağı diqqətə çatdırılmışdır. Bildirilmişdir ki, bundan əvvəl Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində təqdimat keçirilmişdir və oxşar tədbirlərin digər universitetlərdə də keçirilməsi planlaşdırılır.

Qeyd edilmişdir ki, layihə çərçivəsində enerji istehlakını azaldan, tullantıları utillizasiya edən, ekoloji cəhətdən təmiz evlərin eskizləri hazırlanacaqdır. Müsəbiqədə 18-30 yaşlı şəxslər iştirak edə bilərlər. Bunun üçün martın 10-dək

idea.day.az saytında qeydiyyatdan keçərək «eko ev» mövzusunda hazırlanmış eskizi («jpg» formatında) qısa izahı ilə birgə yükləmək lazımdır. Martın 10-dan aprelin 10-dək «Facebook» sosial şəbəkəsində səsvermə yolu ilə 10 ən yaxşı eskiz seçiləcəkdir. Ən çox səs toplamış 10 eskiz müsəbiqənin münasiflər heyəti tərəfindən qiymətlən-

diriləcəkdir.

Seçilən ilk üç eskizin müəllifləri müvafiq olaraq 3000, 2000 və 1000 manat məbləğində mükafatlandırılacaqlar. Bundan əlavə, birinci yerin sahibi xarici ölkədə, ikinci yerin sahibi isə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən böyük tikinti şirkətlərindən birində təcrübə keçmək imkanı əldə edəcəkdir.

telekommunikasiya

Gürcüstan öz telekanallarını Azərbaycan peykinin resurslarına keçirir

«Trend» agentliyinin xəbərinə görə, «Azərkosmos» ASC açıq formada yayımlanan Gürcüstanın televiziya kanallarının Azərbaycanın «Azerspace/Africasat-1a» telekommunikasiya peyki vasitəsi ilə sınaq yayımına başlayıb.

Hazırda Azərbaycan peyki vasitəsilə Gürcüstanın «Obiektiv TV», «2 TV», «Comedy Arkhi», «Vip TV», «Trialeti», «TV 3», «GDS TV» və «Qu-

ality Channel» telekanallarının sınaq yayımı aparılır. Qeyd edək ki, «Azerspace/Africasat-1a» peykinin köməyi ilə 80-dən çox televiziya və radiokanal yayımlanır.

2013-cü ilin fevralında «Azerspace/Africasat-1a» telekommunikasiya peyki Fransanın «Arianespace» raketdaşıyıcısının köməyi ilə Qviana Kosmik Mərkəzindən (Kuru kosmodromu) orbitə buraxılıb. «Azerspace/Africasat-1a»nın xidmət zonasına Şərqi Avropa, Qafqaz, Mərkəzi Asiya və Şimali Afrika ölkələri daxildir. Milli peykin olması keyfiyyətli və etibarlı rabitə əlaqəsi yaratmağa, «VSATmultiservis» şəbəkələrinin yaradılmasını təmin etməyə, rəqəmsal teleradioyayım xidmətlərini və internet şəbəkəsinə çıxışı, həmçinin informasiya təhlükəsizliyini təmin etməyə və vahid informasiya məkanı formalaşdırmağa imkan verir.

Pilotsuz aparatlar kuryer rolunda

texnologiya

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) sürüclük vəsiqələrinin və digər dövlət sənədlərinin ünvanına çatdırılması üçün pilotsuz uçan aparatlardan istifadə etməyi planlaşdırır.

Aparatın təqdim edilən prototipindən Dubay Əmirliyində kuryer funksiyalarının yerinə yetirilməsi üçün sınaq rejimində istifadə ediləcəkdir.

Təqdim edilən pilotsuz uçan aparat əhəmiyyətli sənədlərin daşınması üçün dörd rotorla təchiz edilmiş və bu məqsədlə onun yuxarı yük

bölməsində xüsusi yer ayrılmışdır. Nümayiş etdirilən aparat nümunəsinin eni 45,7 santimetrdir. Aparatın digər texniki xüsusiyyətləri barədə məlumat verilmir.

Mütəxəssislər diqqəti ölkə rəhbərliyinin bu növ kəşflərə maraqlı göstərməyə başlamasına yönəldirlər. Dubay polisi nəhəng idman tədbirlərinin keçirilməsi zamanı təhlükəsizliyin qorunması və iştirakçılarla mübarizəyə kömək üçün uçuş müşahidə aparatlarından istifadə etməyə başlamaqla qabaqcıl texnologiyaları mənimsəmişdir.

Müdrüklər deyib ki...

«Məhdud ağıllar yalnız başqalarındakı məhdudluğu görməyə qadirdir».

Cek London (1876-1916)

